

2023елның 23 ноябре

247 номер

КАРАР

Татарстан Республикасы Лаеш муниципаль районының Комлы Ковал авыл жирлегендә муниципаль хезмэт турында нигезләмәне раслау хакында

«Россия Федерациясендә муниципаль хезмэт турында» 2007 елның 02 мартындагы 25-ФЗ номерлы закон, «Россия Федерациясендә аерым закон актларына үзгәрешләр кертү турында» 2023елның 13 июнендәге 258-ФЗ номерлы Федераль закон, «Россия Федерациясендә аерым закон актларына үзгәрешләр кертү турында» 2023 елның 10 июлендәге 286-ФЗ номерлы Федераль законнар нигезендә, Муниципаль хезмэт турында 2013 елның 25 июнендәге 50-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Кодексы белән, «Татарстан Республикасы Лаеш муниципаль районының Комлы Ковал авыл жирлегендә» муниципаль берәмлеге Уставы белән Татарстан Республикасы Лаеш муниципаль районы Комлы Ковал авыл жирлегендә Советы **карап итте:**

1. Татарстан Республикасы Лаеш муниципаль районының Комлы Ковал авыл жирлегендә муниципаль хезмэт турында нигезләмәне кушымта нигезендә расларга.

2. Үз көчен югалткан дип танырга:

1) «Лаеш муниципаль районының Комлы Ковал авыл жирлегендә муниципаль хезмэт турында нигезләмә хакында 2018 елның 30 ноябрэндәге 100 номерлы Татарстан Республикасы Лаеш муниципаль районының Комлы Ковал авыл жирлегендә совети карары;

2) «Лаеш муниципаль районының Комлы Ковал авыл жирлегендә муниципаль хезмэт турында нигезләмә хакында» 2018 елның 30 ноябрэндәге 100 номерлы район Совети карарына үзгәрешләр кертү турында» 2019 елның 24 июлендәге 119 номерлы Татарстан Республикасы Лаеш муниципаль районының Комлы Ковал авыл жирлегендә совети карары;

3) «Лаеш муниципаль районының Комлы Ковал авыл жирлегендә муниципаль хезмэт турында нигезләмә хакында» 2018 елның 30 ноябрэндәге 100 номерлы район Совети карарына үзгәрешләр кертү турында» 2020 елның 21 июлендәге 32 номерлы Татарстан Республикасы Лаеш муниципаль районының Комлы Ковал авыл жирлегендә Совети карары.

3. Әлегә карарны Комлы Ковал авыл жирлегендә махсус мәгълүмат стендларында, Интернет телекоммуникация челтәрендәге Татарстан Республикасы хокукый мәгълүмат рәсми порталында <http://pravo.tatarstan.ru>. веб-адресы буенча һәм

интернет телекоммуникация челтәрендәге Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләре Порталында урнаштырылган Татарстан Республикасы Лаеш муниципаль районының рәсми сайтында- <http://laishevo.tatarstan.ru>. веб-адресы буенча бастырып чыгарырга (халыкка житкерергә).

4. Әлеге карар рәсми басылып чыккан (игълан ителгән) көненнән үз көченә керә.

5. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуну үз өстемдә калдырам.

**Башлык-Татарстан Республикасы
Лаеш муниципаль районы Комлы Ковал
авыл жирлегә Советы рәисе**

Н.С. Гыйлажетдинова

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ЛАЕШ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫНЫҢ КОМЛЫ КОВАЛ АВЫЛ ЖИРЛЕГЕНДӘ МУНИЦИПАЛЬ ХЕЗМӘТ ТУРЫНДА НИГЕЗЛӘМӘ

I. ГОМУМИ НИГЕЗЛӘМӘЛӘР

1 статья. Жайга салу предметы

Әлеге Нигезләмә Лаеш муниципаль районының Комлы Ковал авыл жирлегендә муниципаль хезмәтне оештыру өлкәсендәге, шулай ук федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә муниципаль хезмәткәрләрнең муниципаль хезмәтне узу шартларын һәм Лаеш муниципаль районының Комлы Ковал авыл жирлегендә муниципаль хезмәткәрләрнең хокукый хәлен (статусын) билгели.

2. Әлеге Нигезләмә белән депутатларның, сайланган жирле үзидарә органнары әгъзаларының, сайланган жирле үзидарә вазифаи затларының статусы билгеләнми, чөнки күрсәтелгән затлар (алга таба муниципаль вазифаларны биләүче затлар) муниципаль хезмәткәрләр булып саналмый.

2. Муниципаль хезмәт

1. Муниципаль хезмәт-гражданның даими нигездә хезмәт килешүе (контракт) төзү юлы белән биләгән муниципаль хезмәт вазифаларында гамәлгә ашырыла торган һөнәри эшчәнлегә.

2. Муниципаль берәмлек муниципаль хезмәткәр өчен яллаучы булып тора, аның исемнән яллаучы вәкаләтләрән яллаучы вәкиле (эш бирүче) башкара.

3. Эшкә алучының (эш бирүче) вәкиле муниципаль берәмлек башлыгы, жирле үзидарә органы житәкчесе яисә яллаучы вәкиленең (эш бирүченең) вазифаларын башкарырга вәкаләтле башка зат булырга мөмкин.

3. Муниципаль хезмәтнең хокукый нигезләре

1. Татарстан Республикасы Лаеш муниципаль районының Комлы Ковал авыл жирлегендә муниципаль хезмәтнең хокукый нигезләрен Россия Федерациясе Конституциясе, «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» 2007 елның 2 мартындагы 25-ФЗ номерлы Федераль закон (алга таба - «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» Федераль закон) һәм башка федераль законнар, Россия Федерациясенен башка норматив хокукый актлары, Татарстан Республикасы Конституциясе, муниципаль хезмәт турында 2013 елның 25 июнендәге 50-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы кодексы (алга таба - Муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы кодексы), Татарстан Республикасы законнары, Татарстан Республикасының башка норматив хокукый актлары, «Татарстан Республикасы Лаеш муниципаль

районы» муниципаль берәмлеге уставы (алга таба - муниципаль берәмлек) һәм башка федераль законнар, гражданнар жыеннарында кабул ителгән карарлар һәм башка муниципаль хокукый актлар тәшкил итә.

2. Муниципаль хезмәткәрләргә «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» Федераль законда каралган үзенчәлекләре белән хезмәт законнары гамәлләре кагыла.

4. Муниципаль хезмәтнең төп принциплары

Муниципаль хезмәтнең төп принциплары түбәндәгеләр:

- 1) кеше һәм граждан хокукларының һәм ирекләренең өстенлеге;
- 2) Россия Федерациясе дәүләт теленә, муниципаль хезмәткә ия гражданнарның женесенә, расасына, милләтенә, чыгышына, милләтенә, мөлкәти һәм вазыйфай хәленә, яшәү урынына, дингә мөнәсәбәткә, ижтимагый берләшмәләргә каравына, шулай ук муниципаль хезмәткәрнең профессиональ һәм эшлекле сыйфатларына бәйле булмаган башка шартларга тигез дәрәжәдә керә алуы.;
- 3) муниципаль хезмәткәрләрнең һөнәри осталыгы һәм компетентлыгы;
- 4) муниципаль хезмәтнең тотрыклылыгы;
- 5) муниципаль хезмәткәрләр эшчәнлеге турында мәгълүматтан файдалану мөмкинлеге;
- 6) ижтимагый берләшмәләр һәм гражданнар белән үзара хезмәттәшлек;
- 7) муниципаль хезмәткә төп таләпләрнең бердәмлеге, шулай ук муниципаль хезмәт узганда тарихи һәм башка жирле традицияләргә исәпкә алу;
- 8) муниципаль хезмәткәрләрнең хокукый һәм социаль якланганлыгы;
- 9) үз вазыйфаларын үтәмәгән яки тиешенчә үтәмәгән муниципаль хезмәткәрләрнең жаваплылыгы;
- 10) муниципаль хезмәтнең партиядән тыш булуы.

5) Россия Федерациясе муниципаль хезмәте һәм дәүләт граждан хезмәте үзара бәйләнеше

Россия Федерациясенә муниципаль хезмәт һәм дәүләт граждан хезмәте (алга таба - дәүләт граждан хезмәте) үзара бәйләнеше түбәндәге юллар белән тәэмин ителә:

- 1) муниципаль хезмәт вазыйфаларын һәм дәүләт граждан хезмәте Вазыйфаларын биләү өчен төп квалификация таләпләре бердәмлеге;
- 2) муниципаль хезмәт һәм дәүләт граждан хезмәте узганда чикләүләрнең һәм бурычларның бердәмлеге;
- 3) муниципаль һәм граждан хезмәте өчен кадрлар әзерләүгә һәм өстәмә һөнәри белем алуга таләпләр бердәмлеге;
- 4) дәүләт граждан хезмәте стажын исәпләгәндә һәм муниципаль хезмәт стажын исәпләгәндә дәүләт граждан хезмәте стажын исәпләгәндә муниципаль хезмәт стажын исәпләгәндә;
- 5) муниципаль хезмәткәрләргә һәм дәүләт граждан хезмәткәрләренә хезмәт өчен түләүнең төп шартлары һәм социаль гарантияләр нисбәте;
- 6) муниципаль хезмәт узган гражданнарны һәм дәүләт граждан хезмәтен узган гражданнарны, шулай ук туендыручысын югалткан очракта аларның гаилә әгъзаларын дәүләт пенсия белән тәэмин итүнең төп шартлары нисбәте.

II. МУНИЦИПАЛЬ ХЕЗМӘТ ВАЗЫЙФАЛАРЫ

6. Муниципаль хезмәт вазыйфалары, Муниципаль хезмәт вазыйфалары реестры

Муниципаль хезмәт вазифасы – муниципаль берәмлек уставы нигезендә һәм жирле үзидарә органы яки муниципаль вазифа биләүче зат вәкаләтләрен үтәүне тәмин итү буенча билгеләнгән вазифалар нигезендә барлыкка килә торган, жирле үзидарә органындагы вазифа».

2. Муниципаль хезмәт вазыйфалары Татарстан Республикасы Лаеш муниципаль районының Комлы Ковал авыл жирлегендә муниципаль хезмәт вазыйфалары реестры нигезендә муниципаль хокукый актлар белән билгеләнә (әлеге Нигезләмәгә 1 нче кушымта).

1. Лаеш муниципаль районының Комлы Ковал авыл жирлегендә муниципаль хезмәт вазыйфалары реестры муниципаль хезмәт вазыйфаларының жирлекнең жирле үзидарә органнары, сайлау комиссияләре, тарихи һәм башка жирле традицияләрне исәпкә алып билгеләнә торган вазыйфаларның төркемнәре һәм функциональ билгеләре буенча классификацияләнгән исемнәре исемлегеннән гыйбарәт.

2. Жирле үзидарә органының штат расписаниесен төзегәндә һәм раслаганда Татарстан Республикасында муниципаль хезмәт вазыйфалары реестрында каралган муниципаль хезмәт вазыйфалары исемнәре кулланыла.

3. Муниципаль хезмәт вазыйфаларының икеләтә атамасы рәхсәт ителә:

1) Жирле үзидарә органы житәкчәсе урынбасары әлеге органның структур бүлекчәсе житәкчәсе булып тора;

2) Жирле үзидарә органының структур бүлекчәсе житәкчәсе урынбасары әлеге органның структур бүлекчәсе житәкчәсе булып тора.

Жирле үзидарәнең башка органы (башка структур бүлекчә) житәкчәсе вазыйфасының исеме муниципаль берәмлек уставы һәм (яисә) башка муниципаль хокукый актлар белән билгеләнә.

7. Муниципаль хезмәт вазыйфалары классификациясе, муниципаль хезмәт вазыйфаларының һәм Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәте вазыйфаларының нисбәте

2. Муниципаль хезмәт вазыйфалары түбәндәге төркемнәргә бүленә:

1) муниципаль хезмәтнең югары вазыйфалары;

2) муниципаль хезмәтнең төп вазыйфалары;

3) муниципаль хезмәтнең әйдәп баручы вазыйфалары;

4) муниципаль хезмәтнең өлкән вазыйфалары;

5) муниципаль хезмәтнең кече вазыйфалары.

2. Муниципаль хезмәт вазыйфаларының һәм Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәте вазыйфаларының, муниципаль хезмәтнең тиешле вазыйфаларына һәм Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәте вазыйфаларына квалификация таләпләрен исәпкә алып, мөнәсәбәтләре Татарстан Республикасы законы белән билгеләнә.

Муниципаль хезмэт вазыйфаларын биләү өчен квалификация таләпләре

1. Муниципаль хезмэт вазыйфасын биләү өчен һөнәри белем дәрәжәсенә, муниципаль хезмэт стажына яисә белгечлек, эзерлек юнәлеше, вазыйфаи бурычларны башкару өчен кирәкле белемнәргә һәм күнекмәләргә карата квалификация таләпләренә, шулай ук яллаучы (эш бирүче) вәкиленең тиешле карары булган очракта - белгечлеккә, эзерлек юнәлешенә карата квалификация таләпләренә туры килү таләп ителә.

2. Һөнәри белем бирү дәрәжәсенә, муниципаль хезмэт стажына яисә муниципаль хезмэт Вазыйфаларын биләү өчен кирәкле белгечлек, эзерлек юнәлеше буенча эш стажына карата квалификация таләпләре әлегә Нигезләмәнең 5.1 пунктында билгеләнгән муниципаль хезмэт вазыйфаларын биләү өчен типлаштырылган квалификация таләпләре нигезендә муниципаль хокукый актлар белән билгеләнә. Вазыйфаи бурычларны үтәү өчен кирәк булган белемнәргә һәм күнекмәләргә квалификация таләпләре муниципаль хезмәткәрнең һөнәри хезмэт эшчәнлегә өлкәсенә һәм төренә бәйле рәвештә аның вазыйфаи инструкциясе белән билгеләнә. Муниципаль хезмәткәрнең вазыйфаи инструкциясендә шулай ук белгечлеккә, эзерлек юнәлешенә карата квалификация таләпләре дә каралырга мөмкин.

3. Муниципаль хезмэт вазыйфаларын биләү өчен түбәндәге типлаштырылган квалификация таләпләре билгеләнә:

1) һөнәри белем дәрәжәсенә: югары, төп һәм әйдәп баручы вазыйфалар төркеме өчен югары белем булу; югары белем яисә урта һөнәри белем-вазыйфаларның өлкән һәм кече төркеме өчен;

2) муниципаль хезмэт стажына яисә белгечлек, эзерлек юнәлеше буенча эш стажына:

муниципаль хезмәтнең югары вазыйфалары буенча - кимендә ике ел муниципаль хезмэт стажы яисә белгечлек, эзерлек юнәлеше буенча кимендә дүрт ел эш стажы;

муниципаль хезмәтнең төп вазыйфалары буенча - кимендә бер ел муниципаль хезмэт стажы яисә белгечлек, эзерлек юнәлеше буенча кимендә ике ел эш стажы.

4. Әйдәп баручы, өлкән һәм кече төркемнәрнең муниципаль хезмэт вазыйфаларын биләү өчен муниципаль хезмэт стажына яисә белгечлек, эзерлек юнәлеше буенча эш стажына карата квалификация таләпләре билгеләнми.

5. Әлегә пункт максатларында муниципаль хезмэт стажын билгеләгәндә шулай ук дәүләт граждан хезмәте Вазыйфаларында һәм аларга тиңләштерелгән хәрби хезмэт Вазыйфаларында һәм федераль дәүләт хезмәте Вазыйфаларында эш стажы исәпкә алына.

5.1. Муниципаль хезмәткәрнең вазыйфаи инструкциясе муниципаль хезмэт вазыйфасын биләү өчен кирәкле белгечлеккә, эзерлек юнәлешенә карата квалификация таләпләре каралган булса, белгечлек, эзерлек юнәлеше буенча эш стажын исәпләгәндә әлегә белгечлек, эзерлек юнәлеше буенча эш чорлары, граждан (муниципаль хезмәткәр) күрсәтелгән белгечлек, эзерлек юнәлеше буенча квалификация турында документ алганнан соң, әлегә белгечлек, эзерлек юнәлеше буенча эш чорлары кертелә.

5.2. Әгәр муниципаль хезмәткәрнең вазыйфаи инструкциясендә белгечлеккә, эзерлек юнәлешенә квалификация таләпләре каралмаган булса,

белгечлек, эзерлек юнәлеше буенча эш стажын исәпләгәндә күрсәтелгән стажга гражданның (муниципаль хезмәткәрнең) эш чоры кертелә, аны үтәгәндә муниципаль хезмәт вазыйфасы буенча вазыйфа бурычларын үтәү өчен кирәкле белем һәм күнекмәләр, шул дәрәжәдәге һөнәри белем турында документ алганнан соң, ул муниципаль хезмәт вазыйфасын биләү өчен квалификация таләпләренә туры килә.

«б) Контракт буенча билгеләнә торган муниципаль районның жирле хакимият башлыгы вазифасына кандидатларга өстәмә таләп итеп, кимендә биш ел идарә итү эшчәнлегә тәҗрибәсе билгеләнә. Әлегә өлештә житәкче, оешма житәкчесе урынбасары, дәүләт органы, муниципаль орган вазыйфаларында, шулай ук аларның структур бүлекчәләре житәкчеләренә вазыйфаларында эшләү идарәчелек эшчәнлегә дигәндә аңлашыла. контракт буенча билгеләнә торган жирле администрация башлыгы вазыйфасына кандидатларга карата өстәмә таләпләр шулай ук муниципаль берәмлек уставында да билгеләнергә мөмкин.

7. Белгеч яки магистр дипломы булган затлар өчен диплом бирелгән көннән алып өч ел дәвамында муниципаль хезмәт стажына яки белгечлек буенча эш стажына, муниципаль хезмәтнең төп вазыйфаларын биләү өчен эзерлек юнәлешенә – муниципаль хезмәт стажының ярты елыннан да ким булмаган күләмдә яки белгечлек буенча бер ел эш стажына, эзерлек юнәлешенә квалификация таләпләре билгеләнә.

9. Муниципаль хезмәткәрләрнең класс чиннары

1. Класслы чиннар муниципаль хезмәткәрләргә бирелә һәм муниципаль хезмәткәрләрнең һөнәри эзерлегә дәрәжәсенә муниципаль хезмәт вазыйфаларын биләү өчен квалификация таләпләренә туры килүен күрсәтә.

2. Лаеш муниципаль районының Комлы Ковал авыл жирлегендә муниципаль хезмәткәрләргә түбәндәге класслы чиннар бирелә:

муниципаль хезмәтнең югары вазыйфаларын биләүчеләргә - 1, 2 яисә 3 класслы муниципаль киңәшче;

муниципаль хезмәтнең баш вазыйфаларын биләүчеләргә - 1, 2 яисә 3 класслы муниципаль киңәшче;

муниципаль хезмәтнең әйдәүче вазыйфаларын биләүчеләргә - 1, 2 яисә 3 класслы муниципаль хезмәт киңәшчесе;

муниципаль хезмәтнең өлкән вазыйфаларын биләүчеләргә - 1, 2 яисә 3 класслы муниципаль хезмәт референты;

муниципаль хезмәтнең кече вазыйфаларын биләүчеләргә - 1, 2 яисә 3 класслы муниципаль хезмәт секретаре.

3. Муниципаль хезмәт вазыйфаларын югарыда күрсәтелгән төркемнәргә кертү Татарстан Республикасы Лаеш муниципаль районының Комлы Ковал авыл жирлегә муниципаль хезмәт вазыйфалары реестры нигезендә гамәлгә ашырыла.

10. Муниципаль хезмәткәрләргә класс чиннарын бирү һәм аларны муниципаль хезмәткәрләргә муниципаль хезмәтнең башка вазифаларына күчәргәндә һәм муниципаль хезмәттән азат иткәндә саклау тәртибе

1. Класс чиннары муниципаль хезмәткәрләргә, биләгән муниципаль

хезмэт вазыйфасы нигезендә, муниципаль хезмэт вазыйфалары төркеме чикләрендә, узган класс чинында билгеләнгән дәвамлылыкны исәпкә алып, эзлекле рәвештә бирелә.

2. Класс чины беренче яки чираттагы булырга мөмкин.

3. Билгеле бер төркемнең муниципаль хезмэт вазыйфасына беренче тапкыр билгеләнүче муниципаль хезмәткәрләргә 3 нче класслы класс чины бирелә.

4. Федераль дәүләт граждан хезмәтенең класслы чины, дипломатик ранг, хәрби яки махсус исем, Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәтенең яисә Россия Федерациясенең башка субъектының класслы чины, муниципаль хезмәтнең квалификация разряды, беренче сыйныф чины аңа муниципаль хезмэт вазыйфалары төркеме кысаларында бирелә.

5. Әлеге статъяның 4 өлеше нигезендә муниципаль хезмәткәргә класслы чин бирү максатларында муниципаль хезмәтнең квалификация разрядлары һәм класслы чиннарының билгеләнгән нисбәте, Татарстан Республикасында муниципаль хезмэт вазыйфаларының һәм Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәте вазыйфаларының нисбәте, Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәтенең класслы чиннарының һәм федераль дәүләт граждан хезмәтенең класслы чиннарының, Россия Федерациясенең башка субъекты дәүләт граждан хезмәтенең класслы чиннарының нисбәте, шулай ук федераль дәүләт граждан хезмәтенең класслы чиннарының, дипломатик рангларның, хәрби һәм махсус исемнәрнең нисбәте кулланыла.

6. Әгәр әлеге пунктның 5 өлешендә каралган вазыйфалар, класслы чиннар һәм квалификация разрядларын исәпкә алып, әлеге пунктның 4 өлеше нигезендә муниципаль хезмәтнең класслы чины федераль дәүләт граждан хезмәтенең, дипломатик ранг, хәрби яисә махсус исем бирүнең класслы чинынан, Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәтенең яисә Россия Федерациясенең башка субъектының класслы чинынан, муниципаль хезмәтнең квалификация разрядынан югарырак булган класслы чинынан түбәнрәк булса, муниципаль хезмәткәргә федераль дәүләт гражданлык хезмәтенең, дипломатик рангтагы яисә махсус исем, Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәтенең яисә Россия Федерациясенең башка субъектының класслы чины, әмма муниципаль хезмэт күрсәтү төркеменең 1 нче сыйныф чигеннән югары түгел, биләгән вазыйфа чикләрендә ул биләгән муниципаль хезмәтнең квалификация дәрәжәсенә карый.

7. Муниципаль хезмәткәргә чираттагы класслы чин биргәндә федераль дәүләт граждан хезмәтенең тиешле класслы чинында, дипломатик рангта, хәрби яки махсус исемдә, Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәтенең яисә Россия Федерациясенең башка субъектының класслы чинында, муниципаль хезмәтнең квалификация разрядында булу дәвамлылыгы исәпкә алына.

8. Беренче класслы чин сынауны уңышлы тәмамлаганнан соң, муниципаль хезмәткәргә бирелә, әгәр сынау билгеләнмәгән булса, муниципаль хезмәткәрне муниципаль хезмэт вазыйфасына билгеләгәннән соң өч айдан да соңга калмыйча бирелә.

9. 2 һәм 3 класслы муниципаль хезмэт секретаре һәм референты класслы чиннарда булуның минималь сроклары бер ел, муниципаль хезмэт киңәшчесе һәм 2 һәм 3 класслы муниципаль киңәшче-ике ел, 2 һәм 3 класслы гамәлдәге муниципаль киңәшче-бер ел тәшкил итә. Секретарь, референт, муниципаль хезмэт Киңәшчесе, муниципаль киңәшче һәм 1 класслы гамәлдәге муниципаль

киңәшченең класс чиннарында булу вакытлары билгеләнми. Күрсәтелгән муниципаль хезмәткәрләрнең класслы чиннарын арттыру аларны тиешле төркем муниципаль хезмәтенең югарыдагы вазыйфаларына күчәргәндә мөмкин.

10. Бирелгән класслы чинда булу вакыты аны үзләштергән көннән исәпләнә.

11. Класслы чин бирү көне дип класслы чин бирү турында карар кабул ителгән көннән санала. Квалификация имтиханы нәтижәләре буенча класслы чин бирелгән очракта, класслы чин бирү көне дип муниципаль хезмәткәрләргә квалификация имтиханын тапшыру көне санала.

12. Чираттагы класслы чин муниципаль хезмәткәргә алдагы класслы чинда муниципаль хезмәт үтү өчен билгеләнгән вакыт үткәннән соң, муниципаль хезмәткәргә үзенең хезмәт вазыйфаларын тиешле дәрәжәдә башкарганда һәм муниципаль хезмәт вазыйфасын биләгәндә, аның өчен Класс чины каралган булса, муниципаль хезмәткәргә бирелә торган класс чиныннан югарырак яки югарырак класслы чин каралган булса, бирелә.

13. Чираттагы класс чины дисциплинар жәза алган муниципаль хезмәткәрләргә, шулай ук аларга карата эш тикшерүе үткәрелә яки жинаять эше кузгатыла торган муниципаль хезмәткәрләргә бирелми.

14. Муниципаль хезмәткәге аерым аерым аерымлыклар өчен бүләкләү чарасы буларак, муниципаль хезмәткәргә класслы чин түбәндәгеләргә бирелергә мөмкин:

1) тиешле класслы чинда муниципаль хезмәт узу өчен әлеге пунктның 9 өлешендә билгеләнгән срок тәмамланганчыга кадәр, эмма моңа кадәр алты айдан да иртәрәк булмаган вакытта шушы төркемгә муниципаль хезмәт Вазыйфаларына туры килә торган чираттагы сыйныф чиныннан югарырак булмаган вакытта;

2) биләгән вазыйфасы керә торган муниципаль хезмәт вазыйфалары төркеме чикләрендә класслы чиннар эзлеклелеген үтәмичә генә бер баскычка югарырак, - 3 нче класслы класслы класслы класслы класслы чины булган муниципаль хезмәткәргә, ләкин муниципаль хезмәтне узу өчен әлеге пунктның 9 өлешендә билгеләнгән срок тәмамланганнан алда түгел, 3 нче класслы тиешле чинда муниципаль хезмәт узу өчен.

15. Муниципаль хезмәткәрне вазыйфаларның элеккегә төркеме чикләрендә муниципаль хезмәтнең югарырак вазыйфасына билгеләгәндә аңа, әлеге пунктның 9 өлешендә билгеләнгән элекке класслы чинда булу срогы тәмамланган очракта, чираттагы класслы чин бирелергә мөмкин.

16. Муниципаль хезмәт вазыйфаларының югарырак төркеменә караган муниципаль хезмәткәр муниципаль хезмәт вазыйфасына билгеләп куелганда, элек биләгән хезмәткәргә күрсәтелгән хезмәткәргә әлеге Нигезләмәнең 9 пункты нигезендә муниципаль хезмәт вазыйфаларының әлеге төркеме өчен беренче булып торучы класслы чин бирелә, әгәр бу класслы чин муниципаль хезмәткәре булган класслы чиннан югарырак булса. Бу очракта класс чины эзлеклелекне сакламыйча һәм алдагы класслы чинда булу вакытын исәпкә алмыйча бирелә.

17. Муниципаль хезмәткәрләргә класс чины муниципаль берәмлек уставы яки башка муниципаль хокукый акт белән вәкаләтләнгән жирле үзидарә органы һәм (яки) вазифаи зат тарафыннан муниципаль хезмәткәрнең турыдан-туры житәкчесе тәкъдим иткәннән соң бирелә.

18. Муниципаль хезмәткәргә класслы чин бирү турында тәкъдимнәр

кертү тәртибе һәм аңа кушып бирелә торган документлар исемлеге муниципаль хокукый актлар белән билгеләнә.

19. Муниципаль хезмәткәргә класслы чин бирү турындагы карар, әлеге бүлекнең 13 өлешендә күрсәтелгән очраклардан тыш, жирле үзидарәнең органына яисә вазыйфай затына кирәкле барлык документлар булган класслы чин бирү турындагы тәкъдим кертелгән көннән алып бер айдан да соңга калмыйча кабул ителергә тиеш.

20. Муниципаль хезмәткәрләрне муниципаль хезмәтнең башка вазыйфаларына күчәргәндә, шулай ук муниципаль хезмәттән азат иткәндә, муниципаль хезмәткәргә бирелгән класслы чин саклана. Муниципаль хезмәткәрне муниципаль хезмәтнең башка вазыйфасына билгеләгәндә аңа бирелгән класслы чин билгеләнгән тәртиптә чираттагы класслы чин бирелгәнчә саклана.

21. Класс чины муниципаль хезмәткәргә бирү турындагы белешмәләр муниципаль хезмәткәрнең шәхси эшенә һәм хезмәт кенәгәсенә (булган очракта) кертелә.

11. Муниципаль хезмәтнең класс чины саклау һәм мәхрүм итү

1. Бирелгән класслы чины муниципаль хезмәт вазыйфасыннан азат ителгәндә һәм муниципаль хезмәттән азат ителгәндә (шул исәптән пенсиягә чыкканда), шулай ук муниципаль хезмәткә кабат кергәндә муниципаль хезмәткәр өчен саклана.

2. Муниципаль хезмәткәрне муниципаль хезмәтнең башка вазыйфасына билгеләгәндә аңа бирелгән класслы чин билгеләнгән тәртиптә чираттагы класслы чин бирелгәнчә саклана.

3. Бирелгән класслы чиннан мәхрүм итү суд карары буенча федераль законнар нигезендә мөмкин.

III. МУНИЦИПАЛЬ ХЕЗМӘТКӘРНЕҢ ХОКУКЫЙ ХӘЛЕ (СТАТУСЫ)

12. Муниципаль хезмәткәр

1. Муниципаль хезмәткәр булып, федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә муниципаль хокукый актларда билгеләнгән тәртиптә, жирле бюджет акчалары хисабына түләнгән торган акчалата хезмәт вазыйфалары буенча вазыйфаларны башкаручы граждандан тора.

2. Жирле үзидарә органнары эшчәнлеген техник тәэмин итү буенча вазыйфаларны башкаручы затлар муниципаль хезмәт вазыйфаларын биләми һәм муниципаль хезмәткәрләр булып тормый.

13. Муниципаль хезмәткәрнең төп хокуклары

1. Муниципаль хезмәткәр түбәндәгеләргә хокуклы:

1) муниципаль хезмәтнең үзе били торган вазыйфасы буенча хокукларын һәм бурычларын билгели торган документлар белән, вазыйфай бурычларын үтәү сыйфатын бәяләү критерийлары һәм хезмәт буенча үсү шартлары белән танышырга;

2) вазыйфай бурычларын үтәү өчен кирәкле оештыру-техник шартлар

белән тәэмин ителергә;

3) хезмэт хақы һәм хезмэт законнары, муниципаль хезмэт турындагы законнар һәм хезмэт шартнамәсе (контракт) нигезендә башка түләүләр;

3)) эш (хезмэт) вакытының нормаль дәвамлылығын билгеләү, ял көннәре һәм эш көннәре булмаган бәйрәм көннәре, шулай ук еллык түләүле отпуск бирү юлы белән тәэмин ителә торган ял;

5) вазыйфаи бурычларны үтәү өчен кирәкле мәгълүматны һәм материалларны билгеләнгән тәртиптә алу, шулай ук муниципаль берәмлекнең жирле үзидарә органы эшчәнлеген камилләштерү турында тәкъдимнәр кертүгә;

б) муниципаль хезмәтнең вакантлы вазыйфасын биләүгә конкурста үз инициативасы белән катнашырга;

7) жирле бюджет акчалары исәбеннән муниципаль хокукый акт нигезендә өстәмә һөнәри белем алу;

8) үзенең персонал белешмәләренең яклануына;

9) үзенең шәхси эшнамәсендәге барлык материаллар, һөнәри эшчәнлеге турындагы бәялүүләр һәм башка документлар белән аларны шәхси эшнамәсенә керткәнче танышырга, шулай ук шәхси эшнамәсенә үзенең язма аңлатмаларын кушып бирергә;

10) берләшмәсе, һөнәри берлекләр төзү хокукын да керттеп, үз хокукларын, социаль-икътисадый һәм һөнәри мәнфәгатьләрен яклау өчен;

11) хезмэт законнары нигезендә индивидуаль хезмэт бәхәсләрен карау, муниципаль хезмәттә үз хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен яклау, аларны бозуларга карата судка шикаять белдерүне керттеп;

12) Россия Федерациясе законнары нигезендә пенсия тәэминатына.

2. Муниципаль хезмәткәр, контракт буенча жирле администрация башлыгы вазыйфасын биләүче муниципаль хезмәткәрдән гайре, яллаучы вәкиленә (эш бирүчегә) алдан язмача хәбәр итеп, мәнфәгатьләр конфликтына тәэсир итмәсә һәм "Россия Федерациясендә муниципаль хезмэт турында" Федераль законда башкасы каралмаган булса, башка түләүле эшне башкарырга хокуклы

14. Муниципаль хезмәткәрнең төп бурычлары

1. Муниципаль хезмәткәр түбәндәгеләргә бурычлы:

1) Россия Федерациясе Конституциясен, федераль конституциячел законнары, федераль законнары, Россия Федерациясенең башка норматив хокукый актларын, Татарстан Республикасы Конституциясен, Татарстан Республикасы законнарын һәм башка норматив хокукый актларын, муниципаль берәмлек Уставын һәм башка муниципаль хокукый актларны үтәргә һәм аларның үтәлешен тәэмин итәргә;

2) вазыйфаи инструкция нигезендә вазыйфаи бурычларны үтәргә;

3) вазыйфаи бурычларны үтәгәндә расасына, милләтенә, теленә, дингә мөнәсәбәтенә һәм башка хәлләргә карамастан кеше һәм гражданның хокукларын, ирегән һәм законлы мәнфәгатьләрен, шулай ук оешмаларның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен үтәргә;

4) муниципаль берәмлекнең жирле үзидарә органында билгеләнгән эчке хезмэт тәртибе кагыйдәләрен, вазыйфаи инструкцияне, хезмэт мәгълүматы белән эшләр тәртибен үтәргә;

5) вазыйфаи бурычларын тиешенчә үтәү өчен кирәкле квалификация

дәрәжәсен сакларга;

6) федераль законнар тарафыннан саклана торган дәүләт һәм башка серләрне тәшкил итүче белешмәләрне, шулай ук үз вәкаләтләренең үтәлеше белән бәйле рәвештә аңа билгеле булган белешмәләрне, шул исәптән гражданның шәхси тормышына һәм сәламәтлегенә кагылышлы яки аларның намусына һәм абруена кагылышлы белешмәләрне таратмаса;

7) дәүләт һәм муниципаль мөлкәтне, шул исәптән вазыйфай бурычларын үтәү өчен үзенә тапшырылган мөлкәтне сакларга;

8) Россия Федерациясе законнарында каралган тәртиптә үзе һәм үз гаиләсе әгъзалары турында белешмәләр бирергә;

9) яллаучы вәкиленә (эш бирүчегә) Россия Федерациясе гражданлыгын туктату турында йә чит ил гражданлыгын (подданствосын) Россия Федерациясе халыкара шартнамәсендә катнашучы чит ил гражданын язма рәвештә хәбәр итәргә, аның нигезендә чит ил гражданы муниципаль хезмәттә булырга хокуклы, муниципаль хезмәткәргә шул хакта билгеле булган көнне, әмма Россия Федерациясе гражданлыгы йә чит ил гражданлыгы (подданствосы) туктатылган көннән алып биш эш көннән дә соңга калмыйча, аның нигезендә чит ил гражданы муниципаль хезмәттә булырга хокуклы;

10) чит дәүләт гражданлыгы алу турында яки чит ил территориясендә яшәүгә рөхсәт алу яисә чит дәүләт территориясендә гражданның даими яшәү хокукын раслый торган башка документ алу турында эшкә яллаучы вәкиленә (эш бирүчегә) муниципаль хезмәткәргә бу хакта билгеле булган көнне, әмма чит дәүләт гражданлыгы яки чит ил территориясендә яшәүгә рөхсәт алганнан соң яисә чит дәүләт территориясендә гражданның даими яшәү хокукын раслый торган башка документ алганнан соң биш эш көннән дә соңга калмыйча язмача формада хәбәр итәргә;

11) «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» Федераль законда һәм башка федераль законнарда билгеләнгән чикләүләрне үтәргә, йөкләмәләрне үтәргә, тьюларны бозмаса;

12) вазыйфай бурычларын үтәгәндә мәнфәгатьләр конфликтна китерерлек шәхси кызыксынуы турында яллаучы вәкиленә (эш бирүчегә) язмача хәбәр итәргә һәм мондый конфликтны булдырмау чараларын күрергә.

4. Муниципаль хезмәткәр үзенә хокукка яраксыз рәвештә бирелгән йөкләмәне үтәргә хокуксыз. Муниципаль хезмәткәр фикере буенча тиешле житәкчедән хокукка яраксыз йөкләмә алынганда, муниципаль хезмәткәр әлегә йөкләмәне үтәгәндә бозылырга мөмкин булган федераль законнар һәм Россия Федерациясенең башка норматив хокукый актлары, Татарстан Республикасы законнары һәм башка норматив хокукый актлары, муниципаль хокукый актлар нигезләмәләрен күрсәтеп, йөкләмә биргән житәкчегә язма рәвештә, әлегә йөкләмәнең законсызлыгын дәлилләргә тиеш. Житәкче әлегә йөкләмәне язмача раслаган очракта, муниципаль хезмәткәр аны үтәүдән баш тартырга тиеш. Муниципаль хезмәткәрнең хокуксыз йөкләмәсен үтәгән һәм әлегә йөкләмәне биргән очракта, житәкче Россия Федерациясе законнары нигезендә җаваплы була.

15. Муниципаль хезмәт белән бәйле чикләүләр

1. Гражданның муниципаль хезмәткә алына алмый, ә муниципаль хезмәткәр түбәндәге очракларда муниципаль хезмәттә була алмый:

1) аны законлы көченә кергән суд карары белән хокукый сәләтсез яисә хокукка сәләте чикләнгән дип тану;

2) ул муниципаль хезмәт вазифасы буенча вазифа бурычларын үтәү мөмкинлегенә юл куймаган законлы көченә кергән суд карары буенча жәзага хөкөм ителгән очракта;

3) әгәр граждандан биләүгә дегъва кылучы муниципаль хезмәт вазифасы буенча яки муниципаль хезмәткәрләр биләгән муниципаль хезмәт вазифасы буенча вазифа бурычларын үтәү мондый мәгълүматларны куллану белән бәйлә булса, дәүләт һәм федераль законнар белән саклана торган башка серне тәшкит итүче мәгълүматка керү процедурасын узудан баш тарту;

"Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында" Федераль законга ярашлы рәвештә, муниципаль хезмәткә керүгә яки аны узуга комачаулаучы һәм медицина оешмасы нәтижәсе белән расланган авыруның булуы;

5) жирле администрацияне житәкләүче муниципаль берәмлек башлыгы белән якын туганлык яисә үзлекләр (ата-аналар, ир белән хатын, балалар, абый - әнәсе, апа- сәңел, шулай ук иренәң яки хатынының абыйсы-әнәсе, апасы- сәңләсе, ата-анасы, балалары, балаларының ире яки хатыны) муниципаль хезмәт вазифасын биләү әлегә вазифаи затка турыдан-туры буйсыну яисә аның контрольгә белән бәйлә булса яисә муниципаль хезмәткәр белән, әгәр муниципаль хезмәт вазифасын биләү турыдан-туры буйсынучанлык яисә аларның берсенәң контроле белән бәйлә булса;

б) чит ил гражданы муниципаль хезмәттә булырга хокуклы Россия Федерациясә халыкара шартнамәсендә катнашучы Россия Федерациясә граждандлығын яисә чит ил граждандлығын (подданствосын) туктатылганда;

7) чит ил граждандлығы (подданствосы) яисә, әгәр Россия Федерациясенәң халыкара шартнамәсендә башкасы каралмаган булса, чит ил территориясендә гражданның даими яшәү хокукын раслый торган башка документ булса;

8) муниципаль хезмәткә урнашканда ялган документлар яисә белә торып ялган белешмәләр тапшырса;

9) «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» Федераль законда, «Коррупциягә каршы көрәш турында» 2008 елның 25 декабрәндәгә 273-ФЗ номерлы Федераль законда (алга таба - «Коррупциягә каршы көрәш турында» Федераль закон) һәм башка федераль законнарда каралган белешмәләрне тапшырмау яисә муниципаль хезмәткә кергәндә белә торып дәрәс булмаган яисә тулы булмаган белешмәләр тапшыру;

10) әлегә Нигезләмәнең 15 статьясында каралган белешмәләрне тапшырмаса;

11) чакырылыш комиссиясә бәяләмәсә нигезендә (контракт буенча хәрби хезмәт үткән граждандардан тыш) законсыз нигездә чакырылыш буенча хәрби хезмәтне узмаган дип тану - күрсәтелгән бәяләмәне шикаят итү өчен билгеләнгән срок тәмамланган көннән алып 10 ел эчендә Россия Федерациясенәң тиешле субъектының чакырылыш комиссиясенә, әгәр күрсәтелгән бәяләмә һәм (яки) Россия Федерациясенәң тиешле субъектының чакырылыш комиссиясә карары гражданның күрсәтелгән бәяләмәгә шикаят буенча судка шикаят бирелгән булса -- күрсәтелгән бәяләмә һәм (яисә) Россия Федерациясә субъектының тиешле чакырылыш комиссиясә карары чыгарылганда гражданның хокуклары гражданның күрсәтелгән бәяләмәгә шикаяте буенча бозылмаган дип танылган суд карары законлы көченә кергән көннән алып 10 ел эчендә;

12) чит ил агенты статусы алса.

2. Муниципаль берәмлек башлыгы белән якын туганлык яки үзлек (ата-аналар, ир белән хатын, балалар, абыйлар, апалар, шулай ук абыйлар, апалар, ата-аналар, ир белән хатынның балалары һәм ир белән хатынның балалары) булган очракта, граждан жирле хакимият башлыгы вазифасына билгеләнә алмый, ә муниципаль хезмәткәр контракт буенча жирле хакимият башлыгы вазифасын башкара алмый.

3. Граждан муниципаль хезмәт вазыйфасын биләү өчен билгеләнгән иң чик яшькә - 65 яшь тулганнан соң муниципаль хезмәткә кабул ителә алмый.

4. Жирле үзидарә органы җитәкчесе булган муниципаль хезмәткәр, әлеге муниципаль хезмәткәр урынбасары, мәнфәгатләр конфликтын булдырмау максатларында, әлеге жирле үзидарәнең сайланулы профсоюз органында алар тиешле вазыйфаны биләгән чорда муниципаль хезмәткәрләрнең мәнфәгатләрән яклы алмый.

16. Муниципаль хезмәт белән бәйле тыюлар

1. Муниципаль хезмәт узуга бәйле рәвештә муниципаль хезмәткәргә түбәндәгеләр тыела:

1) муниципаль хезмәт вазыйфасын түбәндәге очракларда биләргә:

а) Россия Федерациясе дәүләт вазыйфасына йә Россия Федерациясе субъектының дәүләт вазыйфасына сайлану яисә билгеләнү, шулай ук дәүләт хезмәте вазыйфасына билгеләнгән очракта;

б) муниципаль вазыйфага сайлану яисә билгеләнү;

в) һөнәри берлек органында түләүле сайланулы вазыйфага сайлану, шул исәптән жирле үзидарә органында төзелгән беренчел профсоюз оешмасының сайланулы органында;

«2) муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы кодексының 16 статьясындагы 1 өлешенә 3 пунктында каралган очраклардан тыш, коммерциячел яисә коммерциягә карамаган оешма белән идарә итүдә катнашырга;»;

3.1) эшмәкәрлек эшчәнлегә белән шәхсән яки ышанычлы затлар аша шөгыльләнәргә;

4) жирле үзидарә органында өченче затлар эшләре буенча адвокат яки вәкил булырга, анда ул муниципаль хезмәт вазыйфасын били яисә федераль законнарда башкасы каралмаган булса, ана турыдан-туры буйсынган яки контроль астында булган;

5) физик һәм юридик затлардан (бүләкләр, акчалата бүләкләү, ссудалар, хезмәтләр, күңел ачулар, ял, транспорт чыгымнары өчен түләү һәм башка бүләкләр) вазифа хәленә бәйле рәвештә яки вазифа бурычларын үтәүгә бәйле рәвештә бүләкләр алырга. Беркетмә чараларына, хезмәт командировкаларына һәм башка рәсми чараларга бәйле рәвештә муниципаль хезмәткәргә алынган бүләкләр муниципаль милек дип таныла һәм муниципаль хезмәткәрләргә акт буенча жирле үзидарә органына тапшырыла, моңа Россия Федерациясе Граждан кодексында билгеләнгән очраклар керми. Беркетмә чарасына, хезмәт командировкасына яисә башка рәсми чарага бәйле рәвештә алган бүләкне тапшырган муниципаль хезмәткәр аны Россия Федерациясе норматив хокукый актларында билгеләнгән тәртиптә сатып алырга мөмкин;

«5) физик һәм юридик затлар акчалары исәбеннән командировкаларга

чыгарга, моңа жирле үзидарэ органының башка муниципаль берәмлекләрнең жирле үзидарэ органнары белән, шулай ук чит дәүләтләрнең дәүләт хакимияте органнары һәм жирле үзидарэ органнары, халыкара һәм чит ил коммерциягә карамаган оешмалары белән килешенеп, үзара нигездә башкарыла торган командировкаларга чыгарга;»;

7) вазыйфаи бурычларын үтәүгә бәйле булмаган максатларда матди-техник, финанс һәм башкалар белән тәмин итү чараларыннан, башка муниципаль мөлкәттән файдаланырга;

8) муниципаль хезмәт белән бәйле булмаган максатларда федераль законнарда ярашлы рәвештә конфиденциаль характердагы мәгълүматларга каралган мәгълүматларны яки вазифа бурычларын үтәү белән бәйле рәвештә аңа билгеле булган хезмәт мәгълүматларын ачу яки файдалану;

«8) әгәр бу аның вазыйфаи бурычларына кермәсә, гавами фикерләр, фикерләр һәм бәйләүләр, шул исәптән масса күләм мәгълүмат чараларында, жирле үзидарэ органы һәм аның житәкчесе эшчәнлегенә карата;»;

10) муниципаль берәмлек башлыгының язма рәхсәтеннән башка, әгәр аның вазифа бурычларына әлеге оешмалар һәм берләшмәләр белән үзара хезмәттәшлек керә икән, чит ил дәүләтләрнең, халыкара оешмаларның, шулай ук сәяси партияләрнең, башка ижтимагый берләшмәләрнең һәм дини берләшмәләрнең бүләкләрен, мактаулы һәм махсус исемнәрен (фәнни исемнәрдән тыш) кабул итәргә;

11) сайлау алды агитациясә өчен, шулай ук референдум мәсьәләләре буенча агитация өчен вазифа позициясенә өстенлекләрен куллану;

12) үзенә вазифалы урынын сәяси партияләр, дини һәм башка ижтимагый берләшмәләр мәнфәгатьләрендә куллану, шулай ук муниципаль хезмәткәр сыйфатында күрсәтелгән берләшмәләргә мөнәсәбәтне ачык белдерү;

13) жирле үзидарэ органнарында, башка муниципаль органнарда сәяси партияләр, дини һәм башка ижтимагый берләшмәләр структурасын (һөнәри берлекләрдән, шулай ук ижтимагый үзешчән эшчәнлекнең ветераннар һәм башка органнарыннан тыш) төзәргә яисә күрсәтелгән структураларны төзәргә ярдәм итәргә;

14) хезмәт бәхәсен җайга салу максатыннан вазифа бурычларын үтәүне туктату;

15) идарэ органнары, попечительлек яки күзәтү советлары, чит ил коммерцияле булмаган хөкүмәтнеке булмаган оешмаларның һәм Россия Федерациясә территориясендә эшләүче аларның структур бүлекчәләренә башка органнары составына керәргә, әгәр Россия Федерациясенә халыкара килешүендә яки Россия Федерациясә законнарында башкасы каралмаган булса;

16) яллаучы (эш бирүче) вәкиленә язма рәхсәтеннән башка Россия Федерациясенә халыкара килешүе яки Россия Федерациясә законнары белән башкасы каралмаган очракта, бары тик чит ил дәүләтләре, халыкара һәм чит ил оешмалары, чит ил гражданны һәм гражданлыгы булмаган затлар акчалары хисабына гына финанслана торган түләүле эшчәнлек белән шөгыльләнәргә.

2. Контракт буенча жирле хакимият башлыгы вазифасын биләүче муниципаль хезмәткәр, укыту, фәнни һәм башка ижади эшчәнлектән тыш, башка түләүле эшчәнлек белән шөгыльләнәргә хокуклы түгел. Шулай ук вакытта, әгәр Россия Федерациясенә халыкара килешүендә яки Россия Федерациясә законнарында башкача каралмаган булса, укытучылык, фәнни һәм башка ижади эшчәнлек бары тик чит ил дәүләтләре, халыкара һәм чит ил оешмалары, чит ил

гражданнары һәм гражданлыгы булмаган затлар хисабына гына финанслана алмый. Контракт буенча жирле хакимият башлыгы вазыйфасын биләүче муниципаль хезмәткәр, Россия Федерациясенең халыкара шартнамәсендә яки Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса, чит ил коммерцияле булмаган хөкүмәтнеке булмаган оешмаларның һәм Россия Федерациясе территориясендә эшләүче аларның структур бүлекчәләренең идарә органнары, попечительлек яки күзәтү советлары, башка органнары составына керергә хокуклы түгел.

3. Граждан муниципаль хезмәттән азат ителгәннән соң оешмалар яки физик затлар мәнфәгатьләрендә вазифа бурычларын үтәү белән бәйле рәвештә аңа билгеле булган конфиденциаль характердагы мәгълүматларны яки хезмәт мәгълүматларын таратырга яки кулланырга хокуклы түгел.

9. Муниципаль хезмәттән азат ителгәннән соң ике ел дәвамында муниципаль хезмәт вазыйфасын Россия Федерациясе норматив хокукый актларында билгеләнгән вазыйфалар исемлегенә кертелгән муниципаль хезмәт вазыйфасын биләүче граждан хезмәт шартнамәсе шартларында федераль законнарда каралган очракларда гражданлык-хокукый шартнамә шартларында эш биләргә һәм (яисә) әлегә оешма белән идарә итүнең аерым функцияләре муниципаль хезмәткәрнең вазыйфай (хезмәт) бурычларына кергән булса, муниципаль хезмәткәрләрнең хезмәт тәртибе таләпләрен үтәү һәм Россия Федерациясе норматив хокукый актларында билгеләнгән тәртиптә мәнфәгатьләр конфликтын жайга салу буенча тиешле комиссия ризалыгыннан башка әлегә оешмада гражданлык-хокукый шартнамә шартларында эш башкарырга хокуклы түгел.

17. Коммерцияле булмаган оешма белән идарә итүдә муниципаль хезмәткәрнең түләүсез нигездә катнашуы

1. Муниципаль хезмәткәрнең коммерциячел булмаган оешма белән идарә итүдә түләүсез нигездә катнашуы (сәясәт партия идарәсендә катнашудан тыш, һөнәри берлек органы, шул исәптән муниципаль берәмлекнең жирле үзидарә органында төзелгән беренчел профсоюз оешмасының сайланулы органы тарафыннан, башка ижтимагый оешма, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативлары съездында (конференциясендә) яисә гомуми жылышында, күчәмсез мөлкәт милекчеләре ширкәтендә (алга таба әлегә бүлектә - коммерциягә карамаган оешма) катнашу яллаучы вәкиленең әлегә бүлектә билгеләнгән тәртиптә алынган рөхсәте белән гамәлгә ашырыла.

2. Муниципаль хезмәткәрнең коммерциячел булмаган оешма белән идарә итүдә катнашуы мәнфәгатьләр конфликтна яки мәнфәгатьләр каршылыгы барлыкка килү мөмкинлегенә китерергә тиеш түгел.

3. Муниципаль хезмәткәрнең коммерциячел булмаган оешма белән идарә итүдә катнашу рөхсәте турында гаризасы (алга таба-гариза) муниципаль хезмәткәрне яллаучы вәкиле исеменә «муниципаль хезмәт турында» Татарстан Республикасы кодексы белән расланган язма рәвештә төзелә.

4. Гариза коммерцияле булмаган оешма белән идарә итүдә планлаштырылган катнашканчы кадрлар хезмәтенә (кадрлар эше өчен җаваплы вазыйфай затка), муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе аппаратына (алга таба - кадрлар хезмәте) тапшырыла.

5. Гаризаны теркәү кадрлар хезмәте тарафыннан, гаризаларны теркәү журналына кәргән көндә башкарыла, ул «муниципаль хезмәт турында» Татарстан Республикасы кодексы белән расланган форма буенча алып барыла. Гаризаларны теркәү журналы битләре кадрлар хезмәте яки жирле үзидарә органы, муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе мөһере белән проономерланган, пронурланган һәм беркетелгән булырга тиеш.

6. Теркәлү турында тамгалы гариза күчәрмәсе, гаризаны теркәү номеры, гаризаны теркәгән кадрлар хезмәте затының фамилиясен, инициалларын һәм вазыйфасын күрсәтеп, муниципаль хезмәткәргә аның гаризаларны теркәү журналында имзасын күрсәтеп бирелә.

7. Кадрлар хезмәте гаризаны алдан карый һәм муниципаль хезмәткәрнең коммерциячел булмаган оешма идарәсендә түләүсез нигездә катнашуның мөмкинлеге яисә мөмкинлеге булмау турында аңа дәлилләнгән бәяләмә эзерли (алга таба - дәлилләнгән бәяләмә). Дәлилләнгән Бәяләмәне эзерләгәндә, кадрлар хезмәте гариза биргән муниципаль хезмәткәр ризалыгы белән әңгәмә үткәргә һәм аннан язма аңлатмалар алырга мөмкин.

8. Мотивацияле бәяләмәдә түбәндәгеләр булырга тиеш:

1) коммерциячел булмаган оешмага карата кадрлар, оештыру-техник, финанс, матди-техник яки башка мәсьәләләр буенча карарлар кабул итү буенча муниципаль хезмәткәрнең вәкаләтләрен, шул исәптән әлеге коммерциячел булмаган оешма тарафыннан билгеле бер эшчәнлек төрен һәм (яисә) аерым гамәлләрне гамәлгә ашыруга рөхсәт бирү белән бәйлә карарлар кабул итү буенча муниципаль хезмәткәрнең вәкаләтләрен анализлау;

2) муниципаль хезмәткәрдә коммерцияле булмаган оешма белән идарә итүдә аның катнашкан очракта мәнфәгатьләр каршылыгы барлыкка килү мөмкинлеген анализлау.

9. Гариза һәм дәлилләнгән бәяләмә гариза теркәлгәннән соң жиде эш көне эчендә яллаучы вәкиленә жиберелә.

10. Гаризаны карау һәм мотивлаштырылган бәяләмә нәтижеләре буенча яллаучы вәкиле түбәндәге карарларның берсен чыгара:

1) муниципаль хезмәткәргә коммерциячел булмаган оешма идарәсендә түләүсез нигездә катнашуны рөхсәт итәргә;

2) муниципаль хезмәткәргә коммерциячел булмаган оешма идарәсендә түләүсез нигездә катнашуны рөхсәт итмәскә;

3) жирле үзидарә органында, муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе аппаратында муниципаль хезмәткәрләрнең хезмәт тәртибе таләпләрен үтәү һәм мәнфәгатьләр конфликтларын жайга салу буенча гаризаны һәм карауга мотивлаштырылган бәяләмәне коммерциягә карамаган оешма идарәсендә түләүсез нигездә катнашу очрагында муниципаль хезмәткәрнең мәнфәгатьләр конфликты барлыкка килү мөмкинлеге булмау буенча жиберергә.

11. Әлеге статьяның 10 өлешендәге 2 пунктында каралган карар кабул итү өчен нигез булып, муниципаль хезмәткәрдә коммерцияле булмаган оешма белән идарә итүдә катнашкан очракта мәнфәгатьләр каршылыгы барлыкка килү мөмкинлеге тора.

12. Әлеге статьяның 10 өлешендәге 3 пунктында каралган очракта, муниципаль хезмәткәрләрнең хезмәт тәртибе таләпләрен үтәү һәм мәнфәгатьләр конфликтын жайга салу комиссиясе гариза һәм аларны яллаучы вәкиле тарафыннан әлеге комиссиягә жибергәннән соң жиде көн эчендә дәлилләнгән Бәяләмәне карый. Гаризаны карау һәм дәлилләнгән бәяләмә

нәтижеләре буенча муниципаль хезмәткәрләрнең хезмәт тәртибенә карата таләпләрне үтәү һәм мәнфәгатьләр конфликтын жайга салу буенча комиссия комиссия муниципаль хезмәткәрдә аның коммерцияле булмаган оешма белән идарә итүдә катнашкан очракта мәнфәгатьләр конфликтны барлыкка килү мөмкинлегенә булу яки булмау турында карар кабул итә.

13. Әлеге статьяның 12 өлешендә каралган карар кабул ителгәннән соң өч эш көне эчендә яллаучы вәкил муниципаль хезмәткәргә коммерцияле булмаган оешма белән идарә итүдә бушлай катнашырга рөхсәт итмәскә дигән карар кабул итә.

14. Кадрлар хезмәте әлеге статьяның 10 өлешендәге 1 һәм 2 пунктларында яки 13 өлешендә каралган карарларның берсен яллаучы вәкиле тарафыннан кабул ителгән көннән өч эш көне эчендә, муниципаль хезмәткәргә, гариза теркәү журналында муниципаль хезмәткәрнең имзасын күрсәтеп, язма рәвештә кабул ителгән карар турында хәбәр итә яисә муниципаль хезмәткәргә почта элементәсе аша яллаучы вәкиле тарафыннан кабул ителгән карар турында мәгълүмат һәм бу хакта белдерү кәгазе һәм гаризалар теркәү журналында хәбәр ителә.

15. Гариза, дәлилләнгән бәяләмә һәм гаризаны карап тикшерүгә (алар булганда) бәйле башка материаллар муниципаль хезмәткәрнең шәхси эшенә кушыла.

18. Муниципаль хезмәттә мәнфәгатьләр каршылыгын жайга салу

1. Әлеге Кодекс максатларында “Коррупциягә каршы көрәш турында” Федераль законның 10 статьясындагы 1 өлешендә билгеләнгән “Мәнфәгатьләр конфликтны” төшенчәсе кулланыла.”;

2. Әлеге Кодекс максатларында “Коррупциягә каршы көрәш турында” Федераль законның 10 статьясындагы 2 өлешендә билгеләнгән “шәхси кызыксыну” төшенчәсе кулланыла.”;

3. Мәнфәгатьләр конфликтын булдырмау яки жайга салу мәнфәгатьләр каршылыгын яклаучы муниципаль хезмәткәрнең вазыйфай яки хезмәт хәлен үзгәрткәндә, аны билгеләнгән тәртиптә вазыйфай (хезмәт) бурычларын үтәүдән һәм (яки) мәнфәгатьләр конфликтны барлыкка килүгә сәбәп булган файдадан читләштерүгә кадәр булырга мөмкин.

4. Муниципаль хезмәт вазыйфасын биләүче зат тарафыннан кыйммәтле кәгазьләр (оешмаларның устав (тупланма) капиталларында катнашу өлешләре, пайлары) ия булу мәнфәгатьләр конфликтнына китерә яисә китерергә мөмкин булган очракта, күрсәтелгән зат үзенә караган кыйммәтле кәгазьләренә (оешмаларның устав (тупланма) капиталларындагы катнашу өлешләре, пайлар) Россия Федерациясе граждан законнары нигезендә ышанычлы идарәгә тапшырырга тиеш.

5. Мәнфәгатьләр конфликтны ягы булган муниципаль хезмәткәрнең мәнфәгатьләр конфликтын булдырмау яисә жайга салу чаралары муниципаль хезмәткәрне муниципаль хезмәттән, федераль законнарда билгеләнгән очрактан тыш, эштән азат итүгә китерә торган хокук бозу булып тора.

6. Муниципаль хезмәткәрнең мәнфәгатьләр конфликтнына китерә торган яисә китерергә мөмкин булган шәхси кызыксынуы барлыкка килү турында

билгеле булган яллаучы (эш бирүче) вәкиле, шушы муниципаль хезмәткәрне биләгән муниципаль хезмәт вазыйфасыннан муниципаль хезмәтнең биләгән вазыйфасыннан муниципаль хезмәт вазыйфасыннан биләп торучы вазыйфасыннан биләгән чорга читләштергәнче, мәнфәгатьләр конфликтын булдырмау яисә жайга салу чараларын күрергә тиеш.

7. Үзенә буйсынган муниципаль хезмәткәрнең мәнфәгатьләр конфликтна китерә торган яисә китерергә мөмкин булган шәхси кызыксынуы барлыкка килү турында мәгълүм булган яллаучының вәкиле булган муниципаль хезмәткәрнең мәнфәгатьләр конфликтын булдырмау яисә жайга салу чаралары муниципаль хезмәттән, федераль законнарда билгеләнгән очрактан тыш, яллаучының вәкиле булып торучы муниципаль хезмәткәрне муниципаль хезмәттән эштән азат итүгә китерә торган хокук бозу булып тора.

8. Татарстан Республикасының хокукий актлары һәм муниципаль хокукий акт белән билгеләнгән тәртиптә жирле үзидарә органында хезмәт тәртибенең гомуми принципларын үтәүне һәм мәнфәгатьләр конфликтын жайга салуны муниципаль хезмәткәрләр тарафыннан тәэмин итү өчен муниципаль хезмәткәрләрнең хезмәт тәртибенә таләпләрне үтәү һәм мәнфәгатьләр конфликтларын жайга салу комиссияләре (алга таба - Комиссия) төзелергә мөмкин.

19. Комиссия жирле үзидарә органының, муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясенең хокукий акты белән даими булмаган нигездә төзелә. Күрсәтелгән акт белән комиссиянең санлы һәм персонал составы, аның эш вакыты һәм тәртибе билгеләнә.

10. Комиссия составына эшкә яллаучы (эш бирүче) вәкиле һәм (яки) аларга вәкаләтле муниципаль хезмәткәрләр, шулай ук муниципаль хезмәт белән бәйле мәсьәләләр буенча бәйсез эксперт-белгечләр сыйфатында шәхси мәгълүматларны күрсәтмичә чакырылган фәнни, мәгариф һәм (яки) башка оешмалар вәкилләре кертелә. Бәйсез экспертлар саны комиссия әгъзаларының гомуми саныннан кимендә дүрттән бер өлешен тәшкил итәргә тиеш.

11. Комиссия составы Комиссия кабул иткән карарга йогынты ясый алырлык мәнфәгатьләр конфликтны барлыкка килү мөмкинлеген булдырмау өчен төзелә.

19. Муниципаль хезмәткәрнең хезмәт тәртибенә таләпләр

1. Муниципаль хезмәткәр түбәндәгеләргә бурычлы:

1) вазыйфаи вазыйфаларны намус белән, югары һөнәри дәрәжәдә башкарырга;

2) барлык физик һәм юридик затларга һәм оешмаларга бертигез, гадел мөнәсәбәт тәэмин итәргә, нинди дә булса ижтимагый яисә дини берләшмәләргә, һөнәри яисә социаль төркемнәргә, гражданнарга һәм оешмаларга өстенлек бирмәскә һәм мондый берләшмәләргә, төркемнәргә, оешмаларга һәм гражданнарга карата аерым мөнәсәбәттә булмаска;

3) вазыйфаи бурычларны намуслы үтәүгә каршылык тудыра торган нинди дә булса шәхси, мөлкәти (финанс) һәм башка мәнфәгатьләр йогынтысына бәйле гамәлләр кылмаска;

4) үз һөнәри хезмәт эшчәнлегенә сәяси партияләр, башка ижтимагый һәм дини берләшмәләр һәм башка оешмалар карарларының тәэсир итү мөмкинлеген калдырмыйча, нейтральлек сакларга;

- 5)гражданнар белән аралашканда әдәпле булырга;
- 6) Россия Федерациясе халыкларының әхлакый горейф-гадәтләренә һәм тра-дицияләренә карата ихтирамлы булырга;
- 7) төрле этник һәм социаль төркемнәрнең, шулай ук конфессияләренә мәдәни һәм башка үзенчәлекләрен исәпкә алырга;
- 8) милләтара һәм конфессияара татулыкка ярдәм итәргә;
- 9) аның муниципаль орган абруена яисә абруена зыян китерергә сәләтле конфликтлы хәлләргә юл куймаска.

2. Житәкче булып торган муниципаль хезмәткәр сәяси партияләр, башка ижтимагый һәм дини берләшмәләр әшчәнлегендә муниципаль хезмәткәрләренә мәжбүри катнаштыру очрақларына юл куймаска тиеш.

20. Керемнәр, чыгымнар, милек һәм милек характерындагы йөкләмәләр турында мәгълүмат тапшыру

1. Күрсәтелгән вазыйфаларны биләүче муниципаль хезмәткәрләр тиешле исемлеккә кертелгән муниципаль хезмәт вазыйфаларын биләүгә дәгъва кылучы гражданнар яллаучы вәкиленә (әш бирүчегә) үзләренә керемнәре, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләр, шулай ук хатынының (иренәң) һәм балигъ булмаган балаларының керемнәре, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләр тапшырырга тиеш. Күрсәтелгән белешмәләр Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәткәрләре керемнәре, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләр тапшыру өчен билгеләнгән тәртиптә, срокларда һәм форма буенча тапшырыла.

2. Тиешле исемлеккә кертелгән муниципаль хезмәт вазыйфасын биләүче муниципаль хезмәткәр үзенә чыгымнары турында, шулай ук хатынының (иренәң) һәм балигъ булмаган балаларының чыгымнары турында Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәткәрләре керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләр тапшыру өчен билгеләнгән тәртиптә һәм формада белешмәләр тапшырырга тиеш.

3. Муниципаль хезмәткәрнең, аның хатынының (иренәң) һәм балигъ булмаган балаларының керемнәренә туры килүен тикшереп тору “Коррупциягә каршы көрәш турында” Федераль законда һәм “Дәүләт вазыйфаларын биләүче затлар һәм аларның керемнәренә башка затлар чыгымнарының, муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы кодексының, Татарстан Республикасы Президентының норматив хокукый актларында, муниципаль хокукый актларда каралган тәртиптә гамәлгә ашырыла.

4.Муниципаль хезмәткәрләргә әлегә бүлек нигезендә бирелә торган керемнәр, чыгымнар, милек һәм милек характерындагы йөкләмәләр турында белешмәләр, әгәр федераль законнар федераль законнар белән саклана торган һәм федераль законнар белән саклана торган башка серләргә кертелмәгән булса, конфиденциаль характердагы белешмәләр булып тора.

5. Муниципаль хезмәткәрнең, аның хатынының (иренәң) һәм балигъ булмаган балаларының керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында, дини яисә башка ижтимагый берләшмәләр фондларына, башка оешмалар, шулай ук физик затлар фондларына иганәләренә (кертемнәренәң) турыдан-туры яисә читләтелгән рәвешендә жыю өчен белешмәләрдән файдалану рөхсәт ителми.

6. Муниципаль хезмәткәрләрнең керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләрне фаш итүдә яисә әлеге белешмәләрне Россия Федерациясе законнарында каралмаган максатларда файдалануда гаепле затлар Россия Федерациясе законнары нигезендә җаваплы булалар.

7.Муниципаль хезмәткәрләргә үз керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында, шулай ук хатынының (иренең) һәм балигь булмаган балаларының керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында, әгәр мондый белешмәләрне мәжбүри тапшырсалар, йә тулы булмаган белешмәләрне тапшырсалар, муниципаль хезмәткәрне муниципаль хезмәттән азат итүгә китерә торган хокук бозу булып тора, моңа федераль законнарда билгеләнгән очраklar керми.»;

7.1Муниципаль хезмәткәрнең белә торып дәрәс булмаган әлеге статьяның 14.6 пунктында күрсәтелгән белешмәләр тапшыруы муниципаль хезмәткәрне муниципаль хезмәттән азат итүгә китерә торган хокук бозу булып тора.

8.Муниципаль хезмәт вазыйфаларын биләүгә дөгъва кылучы гражданнар тарафыннан тапшырыла торган керемнәр, мөлкәт һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләр турында, әлеге вазифаларны биләүче муниципаль хезмәткәрләр тарафыннан тапшырыла торган белешмәләрнең дәрәслеген һәм тулылыгын, муниципаль хезмәткәрләр тарафыннан Россия Федерациясенәң норматив хокукый актлары нигезендә муниципаль хезмәткә кергәндә тапшырыла торган белешмәләрнең дәрәслеген һәм тулылыгын, муниципаль хезмәткәрләрнең мәнфәгатьләр конфликтын булдырмау яки жайга салу, алар тарафыннан "коррупциягә каршы тору турында" Федераль законда һәм Россия Федерациясенәң башка норматив хокукый актларында билгеләнгән бурычларны үтәүләрен тикшерү Әлеге Татарстан Республикасы Президентының норматив хокукый актлары белән билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

9. Банк, салым яисә закон белән саклана торган башка серне тәшкит итүче белешмәләр тапшыру турында соратып алулар, тиешле исемлеккә кертелгән гражданнарга, күрсәтелгән вазыйфаларны биләүче муниципаль хезмәткәрләргә, мондый гражданнарның ирләренә (ирләренә) һәм балигь булмаган балаларына карата оператив-әзләү чаралары уздыру турында хокук саклау органнарына запрослар муниципаль органнар мәнфәгатьләрендә Татарстан Республикасы Президенты(Рәисе)к тарафыннан Россия Федерациясенәң норматив хокукый актларында билгеләнгән тәртиптә жибәрелә.

10.Татарстан Республикасы Дәүләт органы (коррупциячел һәм башка хокук бозуларны профилактикалау эше өчен җаваплы күрсәтелгән органның дәүләт органы бүлекчәсе яисә күрсәтелгән органның тиешле исемлеккә кертелгән муниципаль хезмәт вазыйфаларын биләүче затларның чыгымнарын, шулай ук аларның ире (ире) һәм балигь булмаган балаларының чыгымнарын тикшереп торуны гамәлгә ашыручы вазыйфаи заты Татарстан Республикасы Президентының норматив хокукый акты белән билгеләнә.

11. Контракт буенча жирле администрация башлыгы вазыйфасын биләүгә дөгъва кылучы гражданнар һәм күрсәтелгән вазыйфаны биләүче зат үз керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләр, шулай ук хатынының (иренең) һәм балигь булмаган балаларының керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында Татарстан Республикасы законында билгеләнгән

тәртиптә Татарстан Республикасы Президентына белешмәләр тапшыра.

12. Контракт буенча жирле администрация башлыгы вазыйфасын биләүче зат тарафыннан тапшырылган керемнәр, чыгымнар, мөлкәт һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләр турындагы белешмәләр жирле үзидарә органының рәсми сайтында "Интернет" мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә урнаштырыла һәм (яисә) муниципаль хокукый актларда билгеләнгән тәртиптә массакүләм мәгълүмат чараларына бастырып чыгару өчен бирелә.

13. Керемнәр, чыгымнар, мөлкәт һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләр турында әлеге статьяның 9 пункты нигезендә тапшырыла торган белешмәләрнең дөрөсләгән һәм тулылыгын тикшерү Татарстан Республикасы Башлыгы (Рәисе) карары буенча Татарстан Республикасы законы белән билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

14. Әлеге бүлекнең 13 өлеше нигезендә башкарылган тикшерү нәтижәсендә контракт буенча жирле администрация башлыгы вазыйфасын биләүче затның «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» Федераль законда, 2012 елның 3 декабрдәгә 230-ФЗ номерлы Федераль законда, «Дәүләт вазыйфаларын биләүче затлар һәм аларның керемнәренә башка затлар чыгымнарының туры килүен тикшереп торы турында» 2012 елның 3 декабрдәгә 230-ФЗ номерлы Федераль законда, «Аерым категориядәгә затларга Россия Федерациясе территориясеннән читтә урнашкан чит ил банкларында счетлар (кертемнәр) ачуны һәм булдыруны, акчалар һәм кыйммәтле әйберләр саклауны, чит ил финанс инструментларынан файдалануны тыю турында» 2013 елның 7 маендагы 79-ФЗ номерлы Федераль законда, дәүләт вазыйфаларын биләүче затлар һәм аларның керемнәренә башка затлар чыгымнарының туры килүен тикшереп торы турында» Федераль законнарда күрсәтелгән, чикләүләр, тыюлар, бурычларны үтәмәве билгеле булганда Татарстан Республикасы башлыгы (Рәис) контракт буенча жирле администрация башлыгы вазыйфасын биләүче затның вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турындагы яисә аны вәкаләтле жирле үзидарә органына башка дисциплинар түләтү куллану турындагы яисә суд аша дигән гариза белән мөрәжәгать итә.

21. «Интернет " мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә мәгълүмат урнаштыру турында мәгълүмат бирү

1. "Интернет" мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә муниципаль хезмәт вазыйфасын биләүче дөгьвалаучы граждан, муниципаль хезмәткәр һәркем файдалана алырлык мәгълүматны, шулай ук аларны идентификацияләү мөмкинлеген бирә торган күрсәткечләрне урнаштырган сайтларның адреслары һәм (яисә) сайтларның битләре турында белешмәләрне түбәндәгеләр тапшыралар:

1) муниципаль хезмәт вазыйфасын биләүгә дөгьвачы граждан – хезмәткә кергәндә муниципаль хезмәткә керү елына кадәр өч календарь ел өчен;

2)) муниципаль хезмәткәр – ел саен күрсәтелгән мәгълүматны тапшыру елына кадәр календарь ел өчен, моңа һәркем файдалана алырлык мәгълүматны муниципаль хезмәткәрнең вазыйфаи бурычларын үтәү кысаларында урнаштыру очраклары керми.

2. Әлеге бүлекнең 1 өлешендә күрсәтелгән белешмәләр муниципаль хезмәткә кергәндә муниципаль хезмәт вазыйфасын биләүче дөгьвалаучы гражданның, ә муниципаль хезмәткәрләр тарафыннан - хисап елыннан соң

килүче елның 1 апреленнән дә соңга калмыйча тапшырыла. Әлеге бүлекнең 1 өлешендә күрсәтелгән белешмәләр Россия Федерациясә Хөкүмәтә билгеләгән форма буенча бирелә.

3. Эшкә алучының вәкиле карары буенча, вәкаләтле муниципаль хезмәткәрләр муниципаль хезмәт вазыйфасын биләүгә дөгъва кылучылар һәм муниципаль хезмәткәрләр тарафыннан "Интернет" мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендә урнаштырылган һәркем файдалана алырлык мәгълүматны эшкәртә, шулай ук әлеге бүлекнең 1 өлешендә каралган белешмәләрнең дөреслеген һәм тулылыгын тикшерә.

IV. 13. Муниципаль хезмәткә керү тәртибе, аны узу һәм туктату

22. Муниципаль хезмәткә керү

1. Муниципаль хезмәткә Россия Федерациясә дәүләт телен һәм «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» Федераль закон һәм муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы кодексы нигезендә билгеләнгән квалификация таләпләренә туры килгән 18 яшькә житкән, муниципаль хезмәт вазыйфаларын биләү өчен муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы кодексы нигезендә билгеләнгән тиешле квалификация таләпләренә ия булган, «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» Федераль законның 13 статьясында күрсәтелгән шартлар булмаганда, муниципаль хезмәт белән бәйлә чикләүләр сыйфатында керергә хоуклы.

2. Муниципаль хезмәткә кергәндә, шулай ук аны узганда женесе, расасы, милләте, чыгышы, мөлкәте һәм вазыйфаи хәле, яшәү урыны, дингә карата мөнәсәбәт, инанулар, жәмәгать берләшмәләрәнә карау, шулай ук муниципаль хезмәткәрнең һөнәри һәм эшлекле сыйфатларына бәйлә булмаган башка шартларга бәйлә рәвештә нинди дә булса туры яки турыдан-туры чикләүләр яки өстенлекләр билгеләү рөхсәт ителми.

3. Граждан муниципаль хезмәткә урнашканда түбәндәгеләрне тапшыра:

1) муниципаль хезмәткә урнашу һәм муниципаль хезмәт вазыйфасын биләү турында үтенече булган гаризасын;

2) Россия Федерациясә Хөкүмәтә тарафыннан вәкаләт бирелгән федераль башкарма хакимият органы билгеләгән форма буенча үз кулы белән тутырылган һәм имзасы салынган анкетасын;

3) паспортын;

4) хезмәт шартнамәсе (контракт) беренче тапкыр төзелгән очрактардан тыш, хезмәт кенәгәсә һәм (яисә) хезмәт эшчәнлегә турында законнарда билгеләнгән тәртиптә рәсмиләштерелгән белешмәләр;

5) белем алу турындагы документын;

6) индивидуаль (персонификацияләнгән) исәпкә алу системасында теркәлүне раслаучы документ, хезмәт килешүе (контракт) беренче тапкыр төзелгән очрактардан тыш;

7) физик затны Россия Федерациясә территориясендә яшәү урыны буенча салым органында исәпкә кую турындагы таныклыгын;

8) хәрби исәпкә кую документларын – запастагы гражданныр һәм хәрби хезмәткә чакырылырга тиешле затлар өчен;

9) муниципаль хезмәткә урнашуга комачауларлык авыруы булмавы

турында медицина оешмасы бәяләмәсен;

10) муниципаль хезмәткә урнашу елы алдындагы бер ел эчендә керемнәре, мөлкәтә һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турындагы белешмәләрен;

«11) муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы кодексының 18.1 статьясында каралган белешмәләренә тапшырмау;».

12) федераль законнарда, Россия Федерациясе Президенты указларында һәм Россия Федерациясе Хөкүмәте карарларында каралган башка документлар.

4. "Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында" Федераль закон һәм муниципаль хезмәт турындагы кодекс нигезендә бирелгән белешмәләр муниципаль хезмәткә кәргәндә гражданның муниципаль хезмәт турындагы кодексы нигезендә федераль законнарда билгеләнгән тәртиптә тикшерелергә мөмкин. Аерым муниципаль берәмлекләрдә федераль законнар белән граждан тарафыннан муниципаль хезмәткә кәргәндә бирелә торган белешмәләренә тикшерүгә өстәмә таләпләр билгеләнергә мөмкин.

5. Әлеге пунктның 4 өлешендә каралган тикшерү барышында гражданның муниципаль хезмәткә кәргәнә комачаулаучы хәлләр ачыкланган очракта, күрсәтелгән граждан муниципаль хезмәткә кәрдән баш тарту сәбәпләре турында язма рәвештә хәбәр ителә.

6. Гражданның муниципаль хезмәткә кабул ителүе «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» Федераль законда каралган үзенчәлекләренә исәпкә алып, хезмәт законнары нигезендә хезмәт шартнамәсе шартларында муниципаль хезмәт вазыйфасына билгеләнү нәтижәсендә гамәлгә ашырыла.

7. Күрсәтелгән вазыйфаны биләүгә конкурс нәтижәләре буенча жирле администрация башлыгы вазыйфасына кәре торган граждан контракт төзи. Контракт буенча Башкарма комитет житәкчесе вазыйфасын биләү тәртибе һәм контракт буенча күрсәтелгән вазыйфага билгеләнүче зат белән контракт төзү һәм өзелү тәртибе «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон белән билгеләнә. Контрактның типлаштырылган формасы контракт буенча жирле администрация башлыгы вазыйфасына билгеләнә торган зат белән контрактның типик рәвешә муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы Кодексына кушымта белән билгеләнгән.

8. Гражданның муниципаль хезмәткә кәргәнә муниципаль хезмәт вазыйфасына билгеләү турындагы яллаучы (эш бирүче) вәкиле акты белән рәсмиләштерелә.

9. Муниципаль хезмәткә кәргәндә хезмәт шартнамәсенәң яклары булып яллаучы (эш бирүче) һәм муниципаль хезмәткәр вәкиле тора.

10. Муниципаль хезмәт вазыйфасына билгеләп куелганнан соң муниципаль хезмәткәргә хезмәт таныклығы бирелә. Муниципаль хезмәткәрнең хезмәт таныклығын бирү тәртибе һәм формасы муниципаль берәмлек башлыгы тарафыннан раслана.

23. Муниципаль хезмәт вазыйфасын биләүгә конкурс

1. Районда муниципаль хезмәт вазыйфасын биләүгә хезмәт шартнамәсә төзегәндә алдан конкурс уздырылырга мөмкин, аның барышында район муниципаль хезмәтә вазыйфасын биләүгә дәгъва кылучыларның һөнәри

дәрәжәсе, аларның район муниципаль хезмәт вазыйфасына билгеләнгән квалификация таләпләренә туры килү-килмәве бәяләнә.

2. Муниципаль хезмәт вазыйфасын биләүгә конкурс үткәру тәртибе муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органы кабул итә торган муниципаль хокукий акт белән билгеләнә. Бәйгене уздыру тәртибе аның шартларын, аны уздыру датасы, вакыты һәм урыны турындагы белешмәләренә, шулай ук бәйге үткәру көненә кадәр 20 көннән дә соңга калмыйча хезмәт шартнамәсе проектын бастырып чыгаруны күздә тотарга тиеш. Муниципаль берәмлектә бәйге комиссиясе эгъзаларының гомуми саны һәм аны төзү тәртибе муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органы тарафыннан билгеләнә. «Жирлектә, шәһәр округында урнашкан авыл торак пунктларында жирле администрация вәкаләтләренә бер өлешен гамәлгә ашыру йөкләнә торган жирле администрациянең территорияль органы житәкчесе вазыйфасын биләүгә конкурс үткәрелгән очракта, муниципаль берәмлектә конкурс комиссиясен төзү тәртибе әлегә авыл торак пунктларының һәрберсендә гражданнар жыены тарафыннан күрсәтелгән кандидатураларны аның эгъзалары санына кертүне күздә тотарга тиеш.»;

3. Яллаучы вәкиле (эш бирүче) хезмәт шартнамәсе төзи һәм муниципаль хезмәт вазыйфасын биләүгә конкурс нәтижәләре буенча конкурс комиссиясе тарафыннан сайлап алынган кандидатларның берсен муниципаль хезмәт вазыйфасына билгеләп куя.

4. Лаеш муниципаль районының жирле үзидарә органнарында һәм Лаеш муниципаль районы составына керүче жирлекләренә жирле үзидарә органнарында муниципаль хезмәт вазыйфасын биләүгә конкурс Лаеш муниципаль районы составына керүче жирлекләренә жирле үзидарә органнарында Татарстан Республикасы Лаеш муниципаль районының Комлы Ковал авыл жирлегендә муниципаль хезмәтнең вакантлы вазыйфаларын биләүгә конкурс үткәру буенча Бердәм конкурс комиссиясе тарафыннан Лаеш муниципаль районы советы һәм Лаеш муниципаль районы составына керүче жирлекләренә жирле үзидарә органнары белән төзелгән кадрлар эше буенча аерым функцияләр тапшыру турындагы килешүләр нигезендә үткәрелә.

24. Муниципаль хезмәткәрләренә аттестацияләү

1. Муниципаль хезмәткәрне аттестацияләү аның биләгән муниципаль хезмәт вазыйфасына туры килүен билгеләү максатларында үткәрелә. Муниципаль хезмәткәрне аттестацияләү өч елга бер тапкыр үткәрелә.

2. Аттестациягә түбәндәге муниципаль хезмәткәрләр кертелми:

1) муниципаль хезмәт вазыйфаларын кимендә бер ел биләүчеләр;

2) 60 яшькә житкәннәр;

3) йөкле хатын-кызлар;

4) йөклелек һәм бала табу буенча ялда яисә өч яшькә житкәнче бала карау ялында булганнар. Күрсәтелгән муниципаль хезмәткәрләренә ялдан чыкканнан соң бер елдан да соңга калмыйча аттестацияләү мөмкин;

5) вакытлы хезмәт килешүе (контракт) нигезендә муниципаль хезмәт вазыйфаларын биләүче затлар.

3. Муниципаль хезмәткәрне аттестацияләү нәтижәләре буенча аттестация комиссиясе муниципаль хезмәткәрнең биләгән вазыйфаларына туры килүе яки туры килмәве турында карар чыгара. Аттестация комиссиясе аерым

муниципаль хезмәткәрләрне эшләрендә ирешкән уңышлары өчен бүләкләү турында, шул исәптән аларны вазыйфаларында күтәрү турында, ә кирәк очракта аттестацияләнүче муниципаль хезмәткәрләрнең эшчәнлеген яхшырту турында киңәшләр бирә ала. Аттестация нәтижеләре аттестацияләнгән муниципаль хезмәткәрләргә тавыш бирү нәтижеләрен чыгарганнан соң ук хәбәр ителә. Аттестация материаллары эшкә алучы вәкиленә (эш бирүчегә) тапшырыла.

4.Аттестация нәтижеләре буенча яллаучы (эш бирүче) вәкиле аерым муниципаль хезмәткәрләрне эшендә ирешкән уңышлары өчен яисә муниципаль хезмәткәрне аның ризалыгы белән вазыйфасына төшерү турында аттестацияләү көннән бер айдан да артык булмаган вакытта бүләкләү турында карар кабул итә. Аттестация нәтижеләре буенча аттестация комиссиясе аерым муниципаль хезмәткәрләрне өстәмә һөнәри белем алу өчен жиберү турында киңәшләр бирә ала.

5.Муниципаль хезмәткәр вазыйфасын түбәнәйтә яисә аның ризалыгы белән муниципаль хезмәтнең башка вазыйфасына күчерү мөмкинлеге булмаган очракта, яллаучы (эш бирүче) вәкиле (эш бирүче) аттестация үткән көннән алып бер айдан да артык булмаган вакытта аны, аттестация нәтижеләре белән расланган квалификациясе житәрлек булмау сәбәпле, биләгән вазыйфасыннан муниципаль хезмәтгән эштән чыгарырга мөмкин. Күрсәтелгән вакыт узгач, муниципаль хезмәткәрне эштән азат итү яки әлеге аттестация нәтижеләре буенча вазыйфасында аны киметү рөхсәт ителми.

6.Муниципаль хезмәткәр аттестация нәтижеләренә суд тәртибендә шикаять бирергә хокуклы.

7.Муниципаль хезмәткәрләрне аттестацияләү үткөрү турындагы нигезләмә муниципаль хокукый акт белән муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы кодексына кушымта нигезендә муниципаль хезмәткәрләрне аттестацияләү турындагы типлаштырылган нигезләмә нигезендә раслана.

8. Лаеш муниципаль районының жирле үзидарә органнарында һәм Лаеш муниципаль районы составына керүче жирлекләрнең жирле үзидарә органнарында муниципаль хезмәткәрләрне аттестацияләү Лаеш муниципаль районы Советы тарафыннан Лаеш муниципаль районының жирле үзидарә органнары һәм Лаеш муниципаль районы составына керүче жирлекләрнең жирле үзидарә органнары белән төзелгән кадрлар эше буенча аерым функцияләр тапшыру турындагы килешүләр нигезендә Татарстан Республикасы Лаеш муниципаль районының Бердәм аттестация комиссиясе тарафыннан уздырыла.

25. Муниципаль хезмәткәрнең вазыйфай инструкциясе

1. Муниципаль хезмәткәрнең һөнәри хезмәт эшчәнлегенә жирле үзидарә органы житәкчесе яисә вәкаләтле башка вазыйфай зат тарафыннан муниципаль хокукый акт белән раслана торган вазыйфай инструкция нигезендә гамәлгә ашырыла.

2. Муниципаль хезмәткәрнең вазыйфай инструкциясенә түбәндәгеләр керә:

1) һөнәри белем дәрәжәсенә, муниципаль хезмәт стажына яки белгечлек, әзерлек юнәлеше, белем һәм күнекмәләргә, шулай ук эшкә алучы (эш бирүче)

вәкиленең тиешле муниципаль хезмәт вазыйфасын биләү өчен белгечлеккә, әзерлек юнәлешенә, әзерлек юнәлешенә, әзерлек юнәлешенә, шулай ук белгечлеккә, әзерлек юнәлешенә - эшкә алучы (эш бирүче) вәкиленең тиешле муниципаль хезмәт вазыйфасын биләү өчен квалификация таләпләренә туры килү-килмәүгә квалификация таләпләре;

2) жирле үзидарә органы эшчәнлеген жайга сала торган акт, жирле үзидарә органының структур бүлекчәсе бурычлары һәм функцияләре, муниципаль хезмәткәрнең вазыйфаи бурычларын үтәмәгән (тиешенчә үтәмәгән) өчен жаваплылык, жирле үзидарә органы структур бүлекчәләренә бурычлары һәм функцияләре, муниципаль хезмәт вазыйфасының функциональ үзенчәлекләре нигезендә муниципаль хезмәткәрнең вазыйфаи бурычлары, хокуклары һәм жаваплылыгы;

3) муниципаль хезмәткәрнең идарә итү һәм башка карарларны мөстәкыйль кабул итәргә хокуклы яисә бурычлы мәсьәләләр исемлегә;

4) муниципаль хезмәткәрнең норматив хокукый актлар проектларын һәм (яисә) идарә итү һәм башка карарлар проектларын әзерләгәндә катнашырга хокуклы яисә бурычлы мәсьәләләр исемлегә;

5) муниципаль хезмәт вазыйфасы буенча карарлар әзерләү, карау, килештерү һәм кабул итү вакытлары һәм процедуралары;

6) шул ук жирле үзидарә органының муниципаль хезмәткәрләре, башка жирле үзидарә органнарының муниципаль хезмәткәрләре, гражданныр һәм оешмалар белән үзара хезмәттәшлек итү процедуралары.

3. Вазыйфаи инструкция нигезләмәләре муниципаль хезмәтнең вакантлы вазыйфасын биләүгә, аттестациягә, муниципаль хезмәткәрнең һөнәри хезмәт эшчәнлеген планлаштырганда исәпкә алына.

4. Вазыйфаи инструкцияне үтәү нәтижәләре муниципаль хезмәткәрләргә муниципаль хезмәт вазыйфасын биләүгә яки муниципаль хезмәткәрне кадрлар резервына керткәндә конкурс үткәргәндә, аттестация уздырганда аның һөнәри хезмәт эшчәнлеген бәяләгәндә яки муниципаль хезмәткәрне бүләкләгәндә исәпкә алына.

26 Муниципаль хезмәткәрләр белән хезмәт шартнамәсен өзү өчен нигезләр

1. Россия Федерациясе Хезмәт кодексында каралган хезмәт шартнамәсен өзү өчен нигезләрдән тыш, шулай ук муниципаль хезмәткәр белән хезмәт шартнамәсе яллаучы (эш бирүче) вәкиле инициативасы буенча түбәндәге очракларда өзелергә мөмкин: 1) муниципаль хезмәт вазыйфасын биләү өчен билгеләнгән иң чик яшыкә житү;

2) «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» Федераль законның 13, 14, 14.1 һәм 15 статьяларында билгеләнгән чикләүләренә һәм тыюларны үтәмәү;

3) дисквалификация рәвешендә административ жәза куллану.

4) муниципаль хезмәткәрнең чит ил агенты статусын алуы.

2. Муниципаль хезмәт вазыйфасын биләү өчен билгеләнгән иң чик яшыкә житкән муниципаль хезмәткәрләрнең муниципаль хезмәттә булу вакытын озайту рөхсәт ителә. Муниципаль хезмәткәрнең муниципаль хезмәттә булу вакытын бер тапкыр озайту бер елдан да артык рөхсәт ителми.

V. ЭШ (ХЕЗМӘТ) ВАКЫТЫ ҺӘМ ЯЛ ВАКЫТЫ.

27. Эш (хезмәт) вакыты

Муниципаль хезмәткәрләрнең эш (хезмәт) вакыты хезмәт законнары нигезендә жайга салына.

28 Муниципаль хезмәткәрнең ялы

1. Муниципаль хезмәткәргә муниципаль хезмәтнең биләгән вазыйфасын һәм күләме уртача хезмәт хакын исәпләү өчен хезмәт законнарында билгеләнгән тәртиптә билгеләнә торган акчалата түләүне саклап, еллык отпуск бирелә.

2. Муниципаль хезмәткәрнең еллык түләүле ялы төп түләүле отпусктан һәм өстәмә түләүле отпусклардан тора.

3. Ел саен төп түләүле отпуск муниципаль хезмәткәргә 30 календарь көн дәвамлылыгы белән бирелә.

4. Ел саен өстәмә түләүле яллар муниципаль хезмәткәргә тиешле еллар эшләгән өчен, шулай ук федераль законнарда һәм муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы Кодексында каралган очракларда бирелә. Муниципаль хезмәткәргә тиешле еллар эшләгән өчен еллык өстәмә түләүле отпуск дәвамлылыгы муниципаль хезмәтнең һәр елы өчен бер календарь көн исәбеннән исәпләнә. Еллык түләүле төп отпускның һәм тиешле еллар эшләгән өчен еллык түләүле өстәмә ялның гомуми озынлыгы 40 календарь көннән дә артмаска тиеш. Хезмәт көне нормалаштырылмаган муниципаль хезмәткәргә өч календарь көн дәвамында хезмәт көне нормалаштырылмаган өчен ел саен өстәмә түләүле отпуск бирелә. Хезмәт көне нормалаштырылмаган өчен еллык өстәмә түләүле отпуск, шулай ук Федераль законда каралган башка очракларда ел саен бирелә торган өстәмә түләүле отпуск ел саен бирелә торган төп түләүле отпускның һәм тиешле еллар эшләгән өчен ел саен өстәмә түләүле отпускның әлеге өлешендә каралган гомуми озынлыгынан тыш бирелә.

5. Муниципаль хезмәткәр гаризасы буенча ел саен түләүле отпуск өлешләр буенча бирелергә мөмкин, шул ук вакытта ялның бер өлеше 14 календарь көннән дә ким булмаска тиеш. Яллаучы (эш бирүче) вәкиле белән килешенеп, муниципаль хезмәткәргә отпускның бер өлеше башка дәвамлылыкта булырга мөмкин.

6. Муниципаль хезмәткәргә, аның язма гаризасы буенча, яллаучы вәкиленең (эш бирүченең) карары белән, бер елдан да артык булмаган дәвамлылыкта акчалата түләүне сакламыйча, отпуск бирелергә мөмкин.

7. Муниципаль хезмәткәргә акчалата түләүне сакламыйча федераль законнарда каралган очракларда отпуск бирелә.

VI МУНИЦИПАЛЬ ХЕЗМӘТКӘРНЕҢ ХЕЗМӘТ ХАКЫ, МУНИЦИПАЛЬ ХЕЗМӘТКӘРГӘ БИРЕЛӘ ТОРГАН ГАРАНТИЯЛӘР, МУНИЦИПАЛЬ ХЕЗМӘТ СТАЖЫ.

29. Муниципаль хезмәткәр хезмәтенә түләү

1. Муниципаль хезмәткәр хезмәте өчен түләү муниципаль хезмәткәрнең үзе биләгән муниципаль хезмәт вазыйфасы (алга таба - вазыйфай оклад) нигезендә муниципаль хезмәткәрнең вазыйфай окладынан, шулай ук муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы кодексы белән билгеләнә торган айлык һәм башка өстәмә түләүләрдән торган акчалата керем рәвешендә башкарыла.

2. Өстәмә түләүләргә түбәндәгеләр керә:

1) тиешле еллар эшләгән өчен вазыйфай окладка айлык өстәмә;

2) муниципаль хезмәтнең махсус шартлары өчен вазыйфай окладка айлык өстәмә түләү;

3) аеруча мөһим һәм катлаулы биремнәрне үтәгән өчен премияләр, аларны түләү тәртибе муниципаль орган бурычларын һәм функцияләрен тәмин итүне, вазыйфай инструкцияне үтәүне исәпкә алып, яллаучы (эш бирүче) вәкиле тарафыннан билгеләнә;

4) ай саен акчалата бүләкләү;

5) класс чины өчен айлык өстәмә;

6) еллык түләүле отпуск биргәндә бер тапкыр бирелә торган түләү;

7) матди ярдәм;

3. Муниципаль хокукый актларда, Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнгән таләпләрне үтәп, шулай ук түбәндәге өстәмә түләүләрдә каралырга мөмкин:

1) нормалаштырылмаган хезмәт көне шартларында эшләгән өчен муниципаль хезмәткәрләргә айлык компенсация түләүләре;

2) төп хезмәт вазыйфаларына хокукый актларга һәм хокукый актлар проектларына хокукый экспертиза үткәрү, хокукый актлар проектларын эзерләү һәм редакцияләү, югары юридик белемгә ия булган юрист яки башкаручы сыйфатында визалау (юридик эш өчен өстәмә) кәргән муниципаль хезмәткәрләргә айлык түләү;);

3) фәннәр кандидатының профильле гыйльми дәрәжәсе, фәннәр докторы гыйльми дәрәжәсе өчен муниципаль хезмәткәрләргә вазыйфай окладка айлык өстәмә;

4) Татарстан Республикасының мактаулы исеме өчен муниципаль хезмәткәрләргә айлык өстәмә түләү.

4. Муниципаль хезмәткәргә, законнар нигезендә, дәүләт серен тәшкит итүче белешмәләр белән эшләгән өчен, вазыйфай окладка ай саен өстәмә түләү билгеләнә.

5. Жирле үзидарә органнары муниципаль хезмәткәрләргә түләү күләмен һәм шартларын мөстәкыйль билгели. Вазыйфай оклад күләме, шулай ук айлык һәм башка өстәмә түләүләр күләме һәм аларны гамәлгә ашыру тәртибе Россия Федерациясе законнары һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органы чыгара торган муниципаль хокукый актлар белән билгеләнә.

30. Муниципаль хезмәткәргә бирелә торган гарантияләр

1. Муниципаль хезмәткәргә түбәндәгеләр гарантияләнә:

1) вазыйфаи инструкция нигезендә аның вазыйфаи бурычларын үтәвен тәэмин итәрлек эш шартлары;

2) акчалата тулы керемне вакытында һәм тулы күләмдә алу хокукы;

3)) эш (хезмәт) вакытының нормаль дәвамлылығын билгеләү, ял көннәре һәм эш көннәре булмаган бәйрәм көннәре, шулай ук еллык түләүле отпуск бирү юлы белән тәэмин ителә торган ял;

4) муниципаль хезмәткәргә һәм аның гаилә әгъзаларына, шул исәптән муниципаль хезмәткәр пенсиягә чыкканнан соң да, медицина хезмәте күрсәтү;

5) тиешле еллар эшлэгән өчен һәм инвалидлык белән бәйле рәвештә пенсия белән тәэмин итү, шулай ук муниципаль хезмәткәрнең үлеме үз вазыйфаларын үтәгәндә килеп чыккан очракта, аның гаилә әгъзаларын пенсия белән тәэмин итү;

б) вазыйфаи бурычларын үтәүгә бәйле рәвештә муниципаль хезмәткәрнең сәламәтлегенә һәм мөлкәтенә зыян килү очрагына мәжбүри дөүләт иминләштерүе;

7) муниципаль хезмәткәр муниципаль хезмәт узган чорда яисә муниципаль хезмәттән киткәннән соң, эмма вазыйфаи бурычларын үтәүгә бәйле рәвештә авырган яисә хезмәткә сәләтен югалткан очракка мәжбүри дөүләт социаль иминләштерүе;

8) муниципаль хезмәткәрне һәм аның гаилә әгъзаларын федераль законнарда билгеләнгән очракларда, тәртиптә һәм шартларда аларның вазыйфаи бурычларын үтәүгә бәйле көч кулланудан, янаулардан һәм башка хокуксыз гамәлләрдән яклау.

2. Жирле үзидарә органы, районның башка муниципаль органнары бетерелүгә яки районның жирле үзидарә органы, районның башка муниципаль органнары хезмәткәrlәре штаты кыскаруга бәйле рәвештә муниципаль хезмәткәrlәр белән хезмәт килешүе өзелгәндә, муниципаль хезмәткәргә оешма бетерелүгә яки оешма хезмәткәrlәре штаты кыскартылуға бәйле рәвештә хезмәткәrlәр өчен эштән чыгарылган очракта, хезмәт законнары белән билгеләнгән гарантия бирелә.

3. Муниципаль берәмлек уставы белән муниципаль хезмәткәrlәргә өстәмә гарантияләр бирелергә мөмкин.

31. Муниципаль хезмәткәрне һәм аның гаилә әгъзаларын пенсия белән тәэмин итү

1. Муниципаль хезмәткәрне пенсия белән тәэмин итү өлкәсендә федераль законнарда һәм Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән дөүләт граждан хезмәткәренә хокуклары тулы күләмдә кагыла.

2. Татарстан Республикасы Лаеш муниципаль районының Комлы Ковал авыл жирлегендә жирле үзидарә органнарында муниципаль хезмәт вазыйфаларын биләүче муниципаль хезмәткәrlәр муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы кодексының 28 статьясы нигезендә тиешле еллар эшлэгән өчен пенсия алырга хокуклы.

2. Муниципаль хезмәткәр, шул исәптән муниципаль хезмәттән азат ителгәннән соң, үлгән очракта, үлгән кешенә гаилә әгъзалары, федераль законнар белән билгеләнгән тәртиптә, туендыручысын югалткан очракта, пенсия алырга хокуклы.

32. Тиешле еллар эшлэгән өчен пенсия билгеләүне һәм түләүне мәгълүмати тәэмин итү

22. Тиешле еллар эшлэгән өчен пенсияләрне билгеләү һәм түләү турындагы мәгълүмат социаль тәэмин итүнең бердәм дәүләт мәгълүмат системасында урнаштырыла. Әлеге мәгълүматны Социаль тәэмин итүнең бердәм дәүләт мәгълүмат системасында урнаштыру (аннан алу) «Дәүләт социаль ярдәме турында» 1999 елның 17 июлендәге 178-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә гамәлгә ашырыла.

33. Муниципаль хезмәт стажы

1. Тиешле еллар эшлэгән өчен пенсия билгеләү өчен муниципаль хезмәт стажына (гомуми дәвамлылыгына) даими нигездә (штат) эшләү чорлары кертелә:

1) муниципаль хезмәт вазыйфалары (муниципаль хезмәтнең хезмәт вазыйфалары). Шул ук вакытта 2006 елның 1 гыйнварыннан муниципаль хезмәт стажына Татарстан Республикасында жирле үзидарә органнарында Татарстан Республикасында муниципаль хезмәт вазыйфалары реестрында каралган вазыйфаларда эшләү чорлары, ә аны раслаганчы - Татарстан Республикасында муниципаль хезмәт вазыйфалары реестры тарафыннан эшләү чорлары кертелә;

2) муниципаль вазыйфаларда;

3) Татарстан Республикасы дәүләт вазыйфаларында һәм Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәте вазыйфаларында, әлеге бүлекнең 2 өлеше нигезендә башка Татарстан Республикасы (Татарстан АССР) дәүләт органнарында бүтән дәүләт вазыйфаларында;

4) федераль законнар нигезендә Россия Федерациясе дәүләт вазыйфаларында, федераль дәүләт граждан хезмәте вазыйфаларында, Россия Федерациясе субъектларының дәүләт хезмәте вазыйфаларында һәм дәүләт граждан хезмәте вазыйфаларында, СССР дәүләт органнарында, союздаш һәм автономияле республикаларда, крайларда, өлкәләрдә, автоном өлкәләрдә һәм автоном округларда, район, шәһәр, район шәһәрләрендә, шәһәр һәм авыл Советларында, халык депутатларының поселок һәм авыл Советларында, шул исәптән сайлап куелган, даими нигездә, күрсәтелгән вазыйфаларда эшләү (хезмәт) вакыты тиешле еллар эшлэгән өчен пенсия алу хокукын бирә торган федераль дәүләт граждан хезмәте стажын исәпләгәндә исәпкә алына;

5) тиешле еллар эшлэгән өчен пенсия билгеләү өчен тиешле еллар эшлэгән өчен Россия Федерациясе законнары нигезендә хәрби хезмәт, Эчке эшләр органнарында, Янгынга каршы дәүләт хезмәтендә, жинаять-башкарма системасы учреждениеләрендә һәм органнарында хезмәт иткән затларга пенсия билгеләү өчен исәпләнә торган хезмәт (хәрби хезмәт) вазыйфаларында (хәрби вазыйфаларында) хезмәт итү;

6) Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә раслана торган вазыйфалар исемлегенә нигезендә билгеләнә торган наркотик чаралар һәм психотроп матдәләр әйләнешен тикшереп торучу буенча федераль салым полициясе органнары һәм органнар хезмәткәрләре вазыйфалары;

7) федераль закон нигезендә билгеләнә торган Россия Федерациясе таможня органнары хезмәткәрләре вазыйфалары;

8) федераль закон нигезендә билгеләнә торган прокурор хезмәткәрләре

вазыйфалары;

9) федераль закон нигезендә дәүләт органында яисә жирле үзидарә органында төзелгән беренчел профсоюз оешмасы органына сайланган (делегациялэнгән) һөнәр берлеге органына азат ителгән һөнәр берлекләре хезмәткәрләре биләгән вазыйфаларны да кертеп һөнәр берлекләре органнарына сайлану (делегацияләү) нәтижәсендә дәүләт органнарында яисә жирле үзидарә органнарында эштән азат ителгән хезмәткәрләр биләгән һөнәр берлекләре органнарында вазыйфалары;

10) житәкчеләр, белгечләр, хезмәткәрләр, сайланулы вазыйфалар:

а) КПССның үзәк, республика, өлкә һәм район (шәһәр) органнарында, шулай ук 1991 елның 6 ноябренә кадәр район комитетлары хокукы белән, оешмаларында;

б) 1990 елның 26 октябрен кертеп республика һәм жирле профсоюз органнары аппаратларында;

11) Россия Федерациясе Пенсия фондының Татарстан Республикасы буенча бүлегенен, Россия Федерациясе Пенсия фондының Татарстан Республикасы районнарындагы һәм шәһәрләрендә житәкчеләре, белгечләре Вазыйфаларында 2001 елның 1 гыйнварыннан 2013 елның 31 мартына кадәр шул көнне кертеп;

12) федераль законнар нигезендә башка вазыйфалар.

2. Татарстан Республикасы дәүләт вазыйфаларын һәм Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәте Вазыйфаларын, Татарстан Республикасы (Татарстан АССР) дәүләт органнарында башка дәүләт вазыйфаларын биләү чоры тиешле еллар эшләгән өчен пенсия билгеләү өчен муниципаль хезмәт стажына түбәндәге тәртиптә кертелә:

1) Татарстан Республикасы дәүләт Вазыйфаларында һәм дәүләт хезмәте Вазыйфаларында Татарстан Республикасы дәүләт вазыйфаларының Жыелма исемлегендә һәм Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәте вазыйфалары реестрында каралган эш (хезмәт) чорлары, шулай ук Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәте вазыйфалары реестрына кертелмәгән дәүләт органнарындагы вазыйфаларда күрсәтелгән Реестр расланганнан соң, алга таба әлеге вазыйфалар дәүләт хезмәте вазыйфаларының тиешле исемлегенә кертелгән очрақларда;

2) 1995 елның 26 маеннан Татарстан Республикасы Дәүләт вазыйфаларының Жыелма исемлеген һәм Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәте вазыйфаларының Татарстан Республикасы Дәүләт хезмәткәрләре реестрында каралган вазыйфалар реестрын раслаганчы эш (хезмәт) чоры, шулай ук Татарстан Республикасы Дәүләт хезмәткәрләре реестрында каралмаган вазыйфаларда, алга таба әлеге вазыйфаларны дәүләт вазыйфаларының яисә дәүләт вазыйфаларының тиешле исемлегенә керту очрақларында;

3) 1995 елның 26 маена кадәр житәкчеләр, белгечләр, хезмәткәрләр, сайланулы вазыйфаларны биләү чорлары:

а) Татарстан Республикасы Президенты Аппаратында;

б) Татарстан Республикасы Дәүләт Советы һәм аның Аппараты, Татарстан Республикасы Дәүләт (парламент) контроль комитеты һәм аның аппаратында;

в) Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты һәм аның Аппаратында;

г) Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты каршындагы Татарстан Республикасы министрлыклары, дәүләт комитетлары, дәүләт идарәсенә башка органнары, дәүләт идарәсе органнарында (идарә органнарында);

д) Татарстан Республикасы вәкилләкләрендә;

е) дәүләт хакимиятенә һәм идарәнә (район, шәһәр, район, шәһәр, халык депутатлары Советларында, район, республика әһәмиятендәге шәһәр администрацияләрендә, район һәм шәһәрләрдә) жирле органнары һәм аларның аппаратларында;

ж) Татарстан Республикасы Конституция күзәтчеләге комитетында;

з) Татарстан Республикасы халык депутатларын сайлау буенча Үзәк сайлау комиссиясендә;

4) житәкче, белгеч, хезмәткәр, сайланулы вазыйфаларны биләү чорлары:

а) Татарстан Республикасы Югары Советында (Татарстан АССР Югары Советында) һәм Татарстан АССР Югары Советы Президиумында, халык депутатларының шәһәрләрдәге район, шәһәр, район Советларында, авыл Советларында һәм аларның аппаратларында;

б) Татарстан АССР Министрлар Советы (Татарстан АССР Министрлар Кабинеты) һәм аның аппараты, район, шәһәр, шәһәрләрдәге район, поселок һәм халык депутатларының авыл Советларында;

в) Татарстан АССР Министрлар Советының дәүләт идарәсе органнарында, Татарстан АССР Министрлар Советы каршындагы дәүләт идарәсе органнарында, Татарстан АССР министрлыкларында һәм ведомстволарында.

3. Тиешле еллар эшләгән өчен пенсия билгеләү өчен муниципаль хезмәт стажына муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы кодексы нигезендә өстәмә һөнәри белем алу вакыты, шулай ук муниципаль хезмәткәрләргә федераль законнар нигезендә муниципаль хезмәт вазыйфасын саклап калган башка чорлар кертелә.

4. Муниципаль хезмәт стажына муниципаль хезмәткәрләргә бирелә торган еллык өстәмә түләүле отпускның дәвамлылыгын билгеләү һәм аларга федераль законнарда, муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы кодексында, муниципаль берәмлекнең әлегә нигезләмәсендә һәм Уставында каралган башка гарантияләргә билгеләү өчен вазыйфаларны биләү чоры- «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» Федераль законның 25 статьясындагы 1 өлешендә күрсәтелгән вазыйфаларны биләү чорлары, шулай ук «Россия Федерациясе дәүләт граждан хезмәте турында» 2004 елның 27 июлендәге 79-ФЗ номерлы Федераль законның 54 статьясындагы 2 өлешендә дәүләт граждан хезмәте стажына кертелә торган (исәпләнә торган) вазыйфаларны биләү чорлары кертелә (исәпкә алына).

34. Муниципаль хезмәт стажын исәпләү һәм билгеләү тәртибе.

1. Муниципаль хезмәт стажын исәпләү календарь тәртиптә башкарыла, моңа чакырылыш буенча хәрби хезмәттә гражданның булу вакыты керми, ул хәрби хезмәтнең бер көне исәбәннән ике эш көнендә исәпләнә. Муниципаль хезмәт стажын санаганда хезмәт (эш) чорлары бергә кушыла.

2. Муниципаль хезмэт стажын раслаучы төп документлар - билгелэнгән үрнәктәге хезмэт китабы һәм (яисә) законнарда билгелэнгән тәртиптә рәсмиләштерелгән хезмэт эшчәнлеге турында белешмәләр.

3. Муниципаль хезмэт стажын санаганда исәпкә алына торган хезмэт кенәгәсендәге язмалар хезмэт кенәгәсенә кертү көненә гамәлдә булган хезмэт законнары нигезендә рәсмиләштерелергә тиеш. Хезмэт кенәгәсендә муниципаль хезмэт стажына кертелә торган хезмэт (эш) чорларын раслау өчен нигез була торган дәрәҗә булмаган яисә төгәл булмаган белешмәләр булган очрақларда хезмэт кенәгәсенә федераль законнарда каралган тәртиптә үзгәрешләр кертелә.

Хезмэт кенәгәсендә муниципаль хезмэт стажын раслый торган язмалар булмаган очрақларда, әлеге стаж, әлеге стажга кертелә торган вазыйфаларда хезмэт (эш) чорын раслый торган вазыйфаларда билгеләп кую һәм аларны вазыйфасыннан азат итү турындагы документларның күчермәләрен кушып, тапшырылган белешмәләр нигезендә раслана.

4. Хәрби хезмэт үтү вакыты, аңа тиңләштерелгән хезмәтнең башка вакыты, шулай ук салым полициясенә федераль органнары, таможня органнары хезмәткәрләренең хезмэт үтү чорлары хәрби билетлар, хәрби комиссариатлар, хәрби бүлекчәләр, архив учреждениеләре белешмәләре, хезмэт кенәгәсендәге язмалар һәм (яисә) законнарда билгелэнгән тәртиптә рәсмиләштерелгән хезмэт эшчәнлеге турындагы белешмәләр белән раслана ала.

5. Әлеге Нигезләмәнең 6.4 бүлегендә каралган вазыйфаларда хезмэт (эш) чорларын раслау өчен кирәкле очрақларда хокукый актларның күчермәләре яисә алардан вазыйфага билгеләнү яисә вазыйфасыннан азат итү турында өземтәләр тапшырылырга мөмкин.

6. Тиешле еллар эшлэгән өчен вазыйфаи окладка ай саен өстәмәләр билгеләү өчен муниципаль хезмэт стажы, тиешле еллар эшлэгән өчен еллык өстәмә түләүле отпускның дәвамлылыгын билгеләү, хезмәттә югары казанышлар өчен бүләкләү күләмен билгеләү өчен жирле үзидарә органы акты белән билгеләнә, анда муниципаль хезмәткәр муниципаль хезмэт вазыйфасын биләп тора, муниципаль хезмэт стажын билгеләү буенча комиссия карары нигезендә.

Комиссия муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органының муниципаль хокукый акты тарафыннан төзелә. Муниципаль хезмэт стажын исәпләү мәсьәләләре буенча гамәлдәге законнарны үтәү Лаеш муниципаль районы Советы белән Лаеш муниципаль районы жирле үзидарә органнары һәм Лаеш муниципаль районы составына керүче жирлекләренә жирле үзидарә органнары арасында төзелгән кадрлар эше буенча аерым функцияләренә тапшыру турындагы килешүләр нигезендә Комиссия тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Комиссия турында нигезләмә муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органы тарафыннан раслана.

7. Тиешле еллар эшлэгән өчен пенсия билгеләү өчен муниципаль хезмэт стажы муниципаль хезмәткәрнең тиешле елларны эшлэгән өчен пенсия билгеләү буенча вәкаләтле орган тарафыннан билгелэнгән тәртиптә тапшырылган муниципаль хезмэт стажын раслый торган документлар нигезендә әлеге Нигезләмә нигезендә муниципаль хезмәткәрнең гаризасы буенча билгеләнә.

VII. МУНИЦИПАЛЬ ХЕЗМӘТКӘРНЕ БҮЛӘКЛӘУ, МУНИЦИПАЛЬ

ХЕЗМӘТКӘРНЕҢ ДИСЦИПЛИНАР ҖАВАПЛЫЛЫГЫ

35. Муниципаль хезмәткәрне бүләкләү

1. Муниципаль хезмәткәрләрнең үз вазыйфай бурычларын намуслы һәм нәтиҗәле башкарулары, мактауга лаеклы хезмәте, аеруча мөһим һәм катлаулы биремнәрне үтәүләре өчен түбәндәге бүләкләр кулланылырга мөмкин:

- 1) рәхмәт белдерү;
- 2) бер мәртәбә акчалата бүләкләү;
- 3) кыйммәтле бүләк белән бүләкләү;
- 4) җирле үзидарә органнары тарафыннан билгеләнгән бүләкләүләрнең мактау грамотасы яисә башка төрләре белән бүләкләү;
- 5) законнар нигезендә дәүләт бүләкләре белән бүләкләү;
- 6) федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә муниципаль берәмлек уставында һәм башка муниципаль хокукый актларда билгеләнгән башка кызыксындыру төрләре.

2. Әлеге пунктның 1 өлешендә каралган бүләкләүләрне куллану тәртибе һәм шартлары муниципаль хокукый актлар белән билгеләнә.

36. Муниципаль хезмәткәрнең дисциплинар җаваплылыгы

1. Муниципаль хезмәткәрнең үз гаебе белән үзенә йөкләнгән хезмәт бурычларын үтәмәгәнә яки тиешенчә үтәмәмәгәнә өчен яллаучы (эш бирүче) вәкиле түбәндәге дисциплинар җәза кулланырга хокуклы:

- 1) кисәтү;
- 2) шелтә;
- 3) муниципаль хезмәттән тиешле нигезләрдә эштән азат ителү.

2. Дисциплинар гамәл кылган муниципаль хезмәткәр вазыйфай бурычларны үтәүдән, аның дисциплинар җаваплылыгы турындагы мәсьәлә хәл ителгәнчә, вакытлыча (әмма бер айдан да озагракка түгел) акчалата хезмәт хакы сакланып, читләштерелергә мөмкин. Бу очракта муниципаль хезмәткәрне вазыйфай бурычларны үтәүдән читләштерү муниципаль хокукый акт нигезендә башкарыла.

3. Дисциплинар түләтүләрне куллану һәм төшерү тәртибе, «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» Федераль законда каралган очрактан тыш, хезмәт законнары белән билгеләнә.»

Чикләүләрне һәм тыюларны үтәмәгән өчен, мәнфәгатьләр конфликтын кисәтү яки җайга салу турында таләпләрне һәм коррупциягә каршы тору максатларында билгеләнгән бурычларны үтәмәгән өчен җәзалар

1. Муниципаль хезмәткәрләргә мәнфәгатьләр конфликтын булдырмау яисә җайга салу турындагы таләпләрне, чикләүләрне, тыюларны үтәмәгән һәм коррупциягә каршы тору максатларында «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» Федераль законда, «коррупциягә каршы тору турында» Федераль законда һәм башка федераль законнарда билгеләнгән бурычларны үтәмәгән өчен муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы

Кодексының 32 статьясында каралган түләтүләр йөкләнә.

1.1 Муниципаль хезмәткәр «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» Федераль законда, коррупциягә каршы көрәш максатларында башка федераль законнарда билгеләнгән бурычларны үтәмәгән өчен, чикләүләрне һәм тыюларны, мәнфәгатьләр конфликтларын булдырмау яисә жайга салу турындагы таләпләрне үтәмәгән өчен, коррупциягә каршы тору максатларында башка федераль законнарда билгеләнгән бурычларны, үтәмәгән очракта, шулай ук мондый бурычларны үтәмәү «Коррупциягә каршы көрәш турында» Федераль законның 13 статьясындагы 3 - 6 өлешләрендә каралган тәртиптә аңа бәйле булмаган хәлләрнең нәтижәсе дип танылса, жаваплылыктан азат ителә.

2. Муниципаль хезмәткәр әлегә Нигезләмәнең 3.6, 3.8 һәм 7.2 бүлекләрендә каралган хокук бозулар кылган очракларда ышанычны югалтуга бәйле рәвештә муниципаль хезмәттән эштән чыгарылырга тиеш.

3. Әлегә Нигезләмәнең 18, 20 һәм 36 бүлекләрендә каралган түләтүләр яллаучы (эш бирүче) вәкиле тарафыннан түбәндәге нигездә кулланыла:

а) коррупциячел һәм башка хокук бозуларны профилактикалау буенча тиешле муниципаль органның кадрлар хезмәте бүлекчәсе (алга таба - хокук бозуларны профилактикалау буенча кадрлар хезмәте бүлекчәсе) тарафыннан яисә «Коррупциягә каршы тору турында» Федераль законның 13.4 статьясы нигезендә Россия Федерациясе Президенты Администрациясенә вәкаләтле бүлекчәсе тарафыннан үткәрелгән тикшерү нәтижәләре турында доклад;

2) тикшерү нәтижәләре турында доклад комиссиягә жиберелгән очракта, муниципаль хезмәткәрләрнең хезмәт тәртибе таләпләрен үтәү һәм мәнфәгатьләр конфликтын жайга салу буенча комиссия тәкъдимнәре;

2.1) коррупциячел хокук бозуны кылуны профилактикалау буенча кадрлар хезмәте бүлекчәсенә доклад, анда аны башкаруның факттагы шартлары бәян ителә һәм муниципаль хезмәткәрне аның ризалыгы белән генә һәм коррупциячел хокук бозуны кылу фактын тану шартларында (ышанычны югалтуга бәйле рәвештә эштән азат итү рәвешендәге хокук бозуларны кулланудан тыш);

3) муниципаль хезмәткәрнең аңлатмалары;

5) башка материаллар.

4. Хокук бозуларны профилактикалау буенча кадрлар хезмәте бүлекчәсе тарафыннан тикшерү үткәрү өчен язма рәвештә бирелгән житәрлек мәгълүмат нигез булып тора:

1) хокук саклау органнары, башка дәүләт органнары, жирле үзидарә органнары һәм аларның вазыйфай затлары;

2) сәяси партияләрнең төбәк яки жирле бүлекләре, шулай ук закон нигезендә теркәлгән төбәк ижтимагый берләшмәләре, сәяси партияләр булмаган төбәк ижтимагый берләшмәләре;

3) тиешле муниципаль берәмлектә төзелгән Ижтимагый совет;

4) массакуләм мәгълүмат чаралары.

5. Аноним хәбәрләр хокук бозуларны профилактикалау буенча кадрлар хезмәте бүлекчәсе тарафыннан тикшерү үткәрү өчен нигез була алмый.

6. Тикшерү үткәргәнче хокук бозуларны профилактикалау буенча кадрлар хезмәте подразделениесе муниципаль хезмәткәрдән язма рәвештә аңлатуны таләп итәргә тиеш. Ике эш көне үткәннән соң муниципаль хезмәткәрләргә күрсәтелгән аңлатма бирелмәсә, тиешле акт төзелә. Муниципаль хезмәткәрләргә аңлатма бирмәү тикшерү үткәрү өчен киртә түгел.

7. Әлеге Нигезлэмәнең 13 статьясындагы 5 һәм 7 өлешләрендә каралган хокук бозу очрагында, тикшерү нәтижеләре турында доклад, муниципаль хезмәткәрнең язма аңлатмасы һәм башка материаллар хокук бозуларны профилактикалау буенча кадрлар хезмәте бүлекчәсе тарафыннан муниципаль хезмәткәрләрнең хезмәт тәртибенә карата таләпләрне үтәү һәм мәнфәгатьләр каршылыгын жайга салу комиссиясенә тапшырыла, ул эшкә алучы (эш бирүче) вәкиленә дисциплинар жәза куллану буенча тәкъдимнәр әзерли.

Муниципаль хезмәткәргә башка хокук бозу кылган очракта, тикшерү нәтижеләре турында доклад, муниципаль хезмәткәрнең язма аңлатмасы һәм башка материаллар хокук бозуларны профилактикалау буенча кадрлар хезмәте бүлекчәсе тарафыннан яллаучы (эш бирүче) вәкиленә тапшырыла.

8. Әлеге Нигезлэмәнең 18, 20 и 36 бүлекләрендә каралган жаваплар кулланганда, муниципаль хезмәткәрләрнең коррупциячел хокук бозу характеры, аның авырлыгы, кылынган шартлары, муниципаль хезмәткәрләрнең башка чикләүләрне һәм тьюларны үтәве, мәнфәгатьләр конфликтын булдырмау яисә жайга салу турындагы таләпләр һәм коррупциягә каршы тору максатларында билгеләнгән бурычларны үтәү, шулай ук муниципаль хезмәткәрләрнең үз вазыйфай бурычларын үтәве исәпкә алына.

9. Әлеге Нигезлэмәнең 18, 20 и 36 бүлекләрендә каралган түләтүләр муниципаль хезмәткәрләргә коррупциячел хокук бозуның башкарылуы турында мәгълүмат кәргән көннән алып алты айдан да соңга калмыйча кулланыла, муниципаль хезмәткәрнең вакытлыча хезмәткә яраксызлыгы чорларын, аның отпускта булуы чорларын исәпкә алмыйча һәм коррупциячел хокук бозу башкарылган көннән соң өч елдан да соңга калмыйча кулланыла. Күрсәтелгән сроктарга жинаять эше буенча башкару вакыты керми.

10. Муниципаль хезмәткәргә карата коррупцион хокук бозу кылган очракта түләтүне куллану турында актта "Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында" Федераль законның 27.1 статьясындагы 1 яки 2 өлешә күрсәтелә.

11. Муниципаль хезмәткәргә карата хокук бозуларны һәм нигезләмәләре бозылган норматив хокукый актларны күрсәтеп түләтүне куллану турында актың күчәремәсе, мотивлар күрсәтеп, муниципаль хезмәткәргә тиешле акт чыккан көннән өч эш көне эчендә тапшырыла. Әгәр муниципаль хезмәткәр күрсәтелгән расписканы бирүдән баш тартса, тиешле акт төзелә.

12. Түләүгә федераль закон нигезендә муниципаль хезмәткәрләргә шикаять биреләргә мөмкин.

13. Әгәр муниципаль хезмәткәр түләтелгән көннән алып бер ел дәвамында әлеге Нигезлэмәнең 36 бүлегенң 1 өлешенң 1 яисә 2 пунктында каралган дисциплинар түләтүгә дучар булмаса, ул түләтелмәгән дип санала.

14. Эшкә алучының вәкиле (эш бирүче) муниципаль хезмәткәрдән әлеге Нигезлэмәнең 36 бүлегенң 1 өлешенң 1 яисә 2 пунктында каралган дисциплинар түләтүне үз инициативасы белән дисциплинар түләтү кулланылган көннән алып муниципаль хезмәткәрнең язма гаризасы буенча яисә аның турыдан-туры житекчесенң үтенечнамәсе буенча бер ел тәмамланганчыга кадәр төшерергә хокуклы.

15. Муниципаль хезмәткәргә ышаныч югалуга бәйле рәвештә эштән азат итү рәвешендәге түләтүне куллану турында белешмәләр «Коррупциягә каршы тору турында» Федераль законның 15 статьясында каралган ышаныч югалу сәбәпле, муниципаль хезмәткәр Муниципаль хезмәт узган жирле үзидарә

органы тарафыннан эштэн азат ителгэн затлар реестрына кертелә.».

VIII. Муниципаль берәмлектә кадрлар эше

38. Муниципаль берәмлектә кадрлар эше

Муниципаль берәмлектә кадрлар эше үз эченә ала:

1) муниципаль хезмэт вазыйфаларын биләү өчен кадрлар составын формалаштыру;

2) муниципаль хезмэт турындагы закон нигезләмәләрен гамәлгә ашыру турында тәкъдимнәр эзерләү һәм әлеге тәкъдимнәргә эшкә алучы вәкиленә (эш бирүчегә) кертү;

3) муниципаль хезмәткә керүгә, аны узуга, хезмэт шартнамәсе (контракты) төзүгә, муниципаль хезмэт вазыйфасына билгеләп куюга, муниципаль хезмэт вазыйфасында биләгән вазыйфасыннан азат итүгә, муниципаль хезмәткәргә муниципаль хезмәттән азат итүгә һәм аны пенсиягә чыгуга бәйле муниципаль хокукый актлар проектларын эзерләүне оештыруга һәм тиешле документларны рәсмиләштерүгә;

4) муниципаль хезмәткәрләрнең хезмэт кенәгәләрен алып бару (булганда), муниципаль хезмәткәрләр тарафыннан муниципаль хезмэт узган чорда хезмэт эшчәнлегә турында мәгълүматлар формалаштыру һәм әлеге белешмәләргә мәжбүри пенсия иминияте системасында индивидуаль (персональләштерелгән) исәпкә алу турында Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә, Россия Федерациясе Пенсия фондының мәгълүмат ресурсларында саклау өчен тапшыру.;»;

5) "Россия Федерациясендә муниципаль хезмэт турында" Федераль законның 30 статьясында билгеләнгән тәртиптә муниципаль хезмәткәрләрнең шәхси эшләрен алып бару;

6) муниципаль берәмлектә муниципаль хезмәткәрләр реестрын алып бару;

7) муниципаль хезмәткәрләрнең хезмэт таныклыкларын рәсмиләштерү һәм бирү;

8) муниципаль хезмәтнең вакантлы вазыйфаларын биләүгә һәм муниципаль хезмәткәрләрне кадрлар резервына кертүгә конкурс үткәрү;

9) муниципаль хезмәткәрләргә аттестация үткәрү;

10) кадрлар резервы белән эшләүне оештыру һәм аннан нәтижәле файдалану;

11) граждан тарафыннан муниципаль хезмәткә кәргәндә тапшырыла торган персонал мәгълүматларның һәм башка белешмәләргә дәрәжәләнгән тикшерүне оештыру, шулай ук дәүләт сәрен тәшкит итүче белешмәләргә билгеләнгән формадагы рәхсәтне рәсмиләштерү;

12) «Россия Федерациясендә муниципаль хезмэт турында» Федераль законның 13 статьясында һәм башка федераль законнарда билгеләнгән муниципаль хезмәткәрләрнең керемнәре, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләргә тикшерүне оештыру;

13) муниципаль хезмәтнең хокукый һәм башка мәсьәләләргә буенча муниципаль хезмәткәрләрне консультацияләү;

14) хезмэт законнарында һәм әлеге Нигезләмәдә билгеләнә торган

кадрлар эшенең башка мәсьәләләрен хәл итү.

39. Муниципаль хезмәт өчен кадрларны шартнамә нигезендә әзерләү

Муниципаль хезмәтнең югары квалификацияле кадрлар составын төзү максатларында жирле үзидарә органнары, мәгариф турында Россия Федерациясе законнары нигезендә һәм нигезләмәләрне исәпкә алып, муниципаль хезмәт өчен гражданның шартнамә нигезендә әзерләүне оештыра ала.

2. Муниципаль хезмәтне алга таба узу йөкләмәсе белән максатчан уку турында шартнамә (алга таба - максатчан уку турында шартнамә) жирле үзидарә органы белән граждан арасында төзелә һәм уку тәмамланганнан соң билгеләнгән вакыт эчендә гражданның күрсәтелгән жирле үзидарә органында муниципаль хезмәт узу буенча йөкләмәсен күздә тоту.

3. Максатчан уку турында шартнамә төзү муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы кодексының 34.1 статьясында билгеләнгән тәртиптә конкурс нигезендә гамәлгә ашырыла. Максатчан уку турында шартнамә төзүгә конкурс үткөрү турындагы мәгълүмат муниципаль хокукый актларны рәсми бастырып чыгару гамәлгә ашырыла торган басма массакүләм мәгълүмат чарасында басылып чыгарга һәм «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә жирле үзидарә органының рәсми сайтында күрсәтелгән конкурсны уздыру датасына кадәр бер айдан да соңга калмыйча урнаштырылырга тиеш.

10. Максатчан уку турында шартнамә төзүгә конкурста Россия Федерациясе дәүләт телен белгән һәм Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетлары акчалары исәбеннән беренче тапкыр урта һөнәри яисә югары белем алучы гражданны катнашырга хокуклы. Күрсәтелгән конкурста катнашучы граждан муниципаль хезмәткә кергән вакытка, шулай ук әлеге бүлекнең 5 өлешендә каралган бөтен срок дәвамында әлеге Нигезләмәдә муниципаль хезмәт вазыйфаларын биләү өчен билгеләнгән таләпләргә туры килергә тиеш.

5. максатчан уку тәмамланганнан соң муниципаль хезмәтне мәжбүри узу срогы максатчан уку турындагы шартнамә белән билгеләнә. Күрсәтелгән срок дәвамында жирле үзидарә органы максатчан уку турында шартнамә нигезендә гражданны социаль ярдәм күрсәтү чараларын биргән, әмма биш елдан да артмаган сроктан ким булмаска тиеш.

6. максатчан уку турында шартнамә якларының йөкләмәләре һәм җаваплылыгы максатчан уку турындагы шартнамәдә Россия Федерациясе законнары нигезендә билгеләнә.

7. Максатчан уку турында шартнамә граждан белән бер тапкыр төзелергә мөмкин.

8. максатчан уку турында шартнамәдә каралган чыгымнарны финанс белән тәмин итү жирле бюджет акчалары исәбеннән гамәлгә ашырыла.

40. Муниципаль хезмәткәрнең шәхси мәгълүматлары

1. Муниципаль хезмәткәрнең персонал күрсәткечләре - муниципаль хезмәткәрнең биләгән муниципаль хезмәт вазыйфалары буенча бурычларын үтәвенә һәм конкрет муниципаль хезмәткәргә кагылышлы рәвештә яллаучы

вәкиленә (эш бирүчегә) кирәкле мәгълүмат.

2. Муниципаль хезмәткәрнең шәхси мәгълүматлары Россия Федерациясе законнары нигезендә Россия Федерациясе Хезмәт Кодексының 14 бүлегендә каралган үзенчәлекләр белән эшкәртелергә тиеш.

41. Муниципаль хезмәткәрнең шәхси эшен алып бару тәртибе

1. Муниципаль хезмәткәргә шәхси эш ачыла, аңа муниципаль хезмәткә керүгә, аны узуга һәм муниципаль хезмәттән азат итүгә бәйле документлар кушып бирелә.

2. Муниципаль хезмәткәрнең шәхси эше 10 ел дәвамында саклана. Муниципаль хезмәткәрне муниципаль хезмәттән чыгарганда аның шәхси эше жирле үзидарә органы архивында, муниципаль берәмлекнең соңгы муниципаль хезмәт урыны буенча сайлау комиссиясендә саклана.

3. Муниципаль хезмәт вазыйфасын биләгән жирле үзидарә органы бетерелгәндә, аның шәхси эше юкка чыгарылган жирле үзидарә органы функцияләре тапшырылган жирле үзидарә органына яки аның хокукый дәвамчысына саклауга тапшырыла.

4. Муниципаль хезмәткәрнең шәхси эшен алып бару дәүләт граждан хезмәткәренең шәхси эшен алып бару өчен билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

42. Муниципаль берәмлектәге муниципаль хезмәткәрләр реестры

1. Муниципаль берәмлектә муниципаль хезмәткәрләр реестры алып барыла.

2. Муниципаль хезмәттән азат ителгән муниципаль хезмәткәр эштән азат ителгән көнне муниципаль хезмәткәрләр реестрыннан төшереп калдырыла.

3. Муниципаль хезмәткәрнең вафат булган (һәлак булган) очракта йә муниципаль хезмәткәрне хәбәрсез югалган дип таныган яисә аны закон көченә кәргән суд карары белән үлгән дип игълан иткән очракта, муниципаль хезмәткәр муниципаль хезмәткәрләр реестрыннан үлем (үлем) көннең иртәгесеннән яисә суд карары законлы көченә кәргән көннең иртәгесеннән төшереп калдырыла.

Муниципаль хезмәткәрләр реестрын алып бару тәртибе муниципаль хокукый акт белән раслана.

43. Муниципаль хезмәтнең кадрлар составын формалаштыруның өстенлекле юнәлешләре

Муниципаль хезмәтнең кадрлар составын формалаштыруның өстенлекле юнәлешләре түбәндәгеләр:

1) һөнәри сыйфатларын һәм компетентлыгын исәпкә алып, муниципаль хезмәт вазыйфасына югары квалификацияле белгечләр билгеләү;

2) муниципаль хезмәткәрләрнең хезмәтен алга жибәрүгә ярдәм итү;

3) муниципаль хезмәт өчен кадрлар әзерләү һәм муниципаль хезмәткәрләрнең өстәмә һөнәри белеме;

4) кадрлар резервын булдыру һәм аны нәтижәле файдалану;

5) аттестация үткәрү юлы белән муниципаль хезмәткәрләрнең эш нәтижәләрен бәяләү;

б) гражданнарны муниципаль хезмәткә һәм кадрлар белән эшлэгәндә кадрлар сайлауның заманча технологияләрен куллану.

44. Муниципаль хезмәттә кадрлар резервы

Муниципаль берәмлектә муниципаль хокукый актлар нигезендә муниципаль хезмәтнең вакантлы вазыйфаларын биләү өчен кадрлар резервы төзелә.

Кадрлар резервын формалаштыруны һәм нәтижәле куллануны оештыру Лаеш муниципаль районы Советы тарафыннан төзелгән кадрлар эше буенча аерым функцияләр тапшыру турындагы килешүләр нигезендә Татарстан Республикасы Лаеш муниципаль районының Комлы Ковал авыл җирлегендә вакантлы идарәчел вазыйфалар һәм муниципаль хезмәт вазыйфаларын биләү өчен кадрлар резервын формалаштыру буенча Бердәм комиссия тарафыннан Лаеш муниципаль районының җирле үзидарә органнары һәм Лаеш муниципаль районы составына керүче Комлы Ковал авыл җирлеге җирле үзидарә органнары тарафыннан гамәлгә ашырыла.

IX. Муниципаль хезмәтне финанслау һәм аны үстерү программасы

45. Муниципаль хезмәтне финанслау

Муниципаль хезмәтне финанслау муниципаль хезмәткәрләрнең хезмәте өчен түләүгә чыгымнарны, пенсия белән тәмин итүне, муниципаль хезмәткәрләргә бирелә торган гарантияләргә тәмин итүгә бәйле башка чыгымнарны да кертеп, җирле бюджетлар акчалары исәбеннән гамәлгә ашырыла, әгәр муниципаль хезмәт турында федераль законда яисә Татарстан Республикасы Кодексында башкасы билгеләнмәгән булса.

46. Муниципаль хезмәтне үстерү программалары

1. Муниципаль хезмәтне үстерү муниципаль хезмәтне үстерүнең муниципаль программалары һәм Татарстан Республикасы муниципаль хезмәтне үстерү программалары белән тәмин ителә, алар тиешенчә җирле бюджетлар һәм Татарстан Республикасы бюджеты акчалары исәбеннән финанслана.

2. Җирле үзидарә органнары һәм муниципаль хезмәткәрләр эшчәнлегенә нәтижәлелеген арттыру максатларында җирле үзидарәнең аерым органнарында экспериментлар үткәрелергә мөмкин. Әлеге бүлекнең 1 өлешендә күрсәтелгән муниципаль хезмәтне үстерү программаларын гамәлгә ашыру барышында экспериментлар үткөрү тәртибе, шартлары һәм сроклары Татарстан Республикасының норматив хокукый актлары һәм муниципаль хокукый актлар белән билгеләнә.

X. Күчмә нигезләмәләр

47. Күчмә нигезләмәләр

1. Муниципаль хезмәткәрләргә бирелгән квалификация разрядлары әлеге Кодекста билгеләнгән муниципаль хезмәткәрләрнең класслы чиннарына түбәндәге тәртиптә тиңләштерелә:

1, 2 яисә 3 класслы әлеге муниципаль киңәшченең квалификация разряды әлеге муниципаль киңәшченең 1, 2 яисә 3 класслы класслы дәрәжәсенә тигезләнә;

1, 2 яисә 3 класслы муниципаль киңәшченең квалификация разряды муниципаль киңәшченең 1, 2 яисә 3 класслы дәрәжәсенә тигезләнә;

1, 2 яисә 3 класслы муниципаль хезмәт киңәшчесенең квалификация разряды муниципаль хезмәт киңәшчесенең 1, 2 яисә 3 класслы дәрәжәсенә тигезләнә;

1, 2 яисә 3 класслы муниципаль хезмәт референтының квалификация разряды муниципаль хезмәт референтының 1, 2 яисә 3 класслы дәрәжәсенә тигезләнә;

1, 2 яисә 3 класслы муниципаль хезмәт сәркатибының квалификация разряды 1, 2 яисә 3 класслы муниципаль хезмәт сәркатибының класс чинына тиңләштерелә.

2. Муниципаль хезмәткәрнең «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» Федераль закон үз көченә кәргәннән соң муниципаль хезмәт вазыйфаларында эшләр чорлары билгеләнгән тәртиптә чираттагы класслы чин бирү өчен тиешле класслы чинда булу чорында исәпләнә.

3. Социаль гарантияләрне тәмин итү максатларында муниципаль хезмәткәрләргә тиешле еллар эшләр өчен пенсияләрне финанслау һәм түләр, аларны илтеп житкерүгә чыгымнарны да кертәп, Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәткәрләрән пенсия белән тәмин итү өчен каралган тәртиптә һәм шартларда башкарыла.

4. 2020 елның 1 октябрә кадәр авыл жирлегә башкарма комитеты житәкчесенең (секретареның) урынбасары вазыйфасын биләр өчен муниципаль хокукый актлар белән һөнәри белем дәрәжәсенә карата квалификация таләпләрә урта һөнәри белем һәм муниципаль хезмәт стажына яисә белгечлек, әзерлек юнәлешә буенча эш стажына - кимендә ике ел яисә кимендә өч ел булуны күздә тотә ала. 2020 елның 1 октябрәннән соң әлеге Нигезләмәнәң 8 бүлегенәң 3 өлешенәң 1 пункттында каралган күрсәтелгән вазыйфаны биләр өчен квалификация таләпләрә 2020 елның 1 октябрә кадәр вазыйфага билгеләнгән муниципаль хезмәткәрләргә һәм әлеге өлеш нигезендә кабул ителгән муниципаль хокукый актларда каралган тиешле квалификация таләпләрәнә кулланылмый.

**Башлык-Татарстан Республикасы
Лаеш муниципаль районы Комлы Ковал
авыл жирлегә Советы рәисә**

Н.С. Гыйлажетдинова

*Татарстан Республикасы
Лаеш муниципаль районы
Комлы Ковал авыл җирлегендә
муниципаль хезмәт турында
Нигезләмәгә 1 нче кушылта*

**Лаеш муниципаль районы Комлы Ковал авыл җирлегендә муниципаль
хезмәт вазыйфалары реестры**

**1. Лаеш муниципаль районы Комлы Ковал авыл җирлеге Башкарма
комитетында муниципаль хезмәт вазыйфалары**

1. Муниципаль хезмәтнең югары вазифалары
Башкарма комитет секретаре

**Башлык-Татарстан Республикасы
Лаеш муниципаль районы Комлы Ковал
авыл җирлеге Советы рәисе**

Н.С. Гыйлажетдинова